

Ὁ δὲ Βαλεντίνος ἔφερον ἐπὶ τοῦ ἠλλοιωμένου προσώπου του τὰ ἴχνη ἀποτυχίας τινὸς ἢ προσβολῆς· ὁ Κ. Πρεσσὺ τὴν ἡρώτησεν ἐν τῷ προδόμῳ.

— Πολὺ Καλὰ! Βαλεντίνε· εἶπεν ὁ Κόμης· μολοντί χωλὸς εἶσαι, καὶ περισσοτέρους ἔχεις παρὰ τοὺς ἐξήντα, εἶσαι ὁμῶς ἀπὸ τὴν καλὴν γενηαν τῶν ἀνδρῶν τοῦ ἐπταετοῦς πολέμου... ἃς ἀκούσωμεν, τί ἀπάντησίν μοι φέρεις; — Ἀ! Κύριε Κόμη!... Ἐὰν δὲν με βοηθήσετε ὀλίγον, δὲν θὰ εἰσπορέσω νὰ σᾶς τὰ διηγηθῶ ὅλα... — Διηγῆσού με τὸ πρᾶγμα καθὼς ἔτρεξε... μοῦ φαίνεται ὅτι εἶναι πολὺ ἀπλοῦν. — Ὅχι, τότεν ἀπλοῦν, σταθῆτε· ἐγὼ δὲν εἰσεύρω ἀπὸ ποῦ ν' ἀρχίσω... Κύριε Κόμη, κάμετέ μου τὴν χάριν νὰ με βοηθήσετε. — Εἶδες τὸν Διοικητὴν; — Ὁχι, Κύριε Κόμη. — Πῶς!... καὶ τὸ γράμμα μου; — Διέταξε καὶ μοῦ τὸ ἐπέστρεψεν ὁ γραμματεὺς· του εἰς τέσσαρα κομμάτια, με αὐτὴν τὴν ἀπάντησιν. « Στέλλουν τοὺς συνομῶτας εἰς τὴν Φῶρε, καὶ τοὺς τρελοὺς εἰς τὸ Χάρεντον. » — Τί σημαίνει αὕτη ἡ ἀπόκρισις, Βαλεντίνε; — Ὁ Κ. Κόμης πρέπει νὰ τὸ εἰσεύρῃ καλῆτερά μου, διότι γνωρίζει τί περιεῖχε τὸ γραμματίον του. — Καὶ τί ἀπεκρίθη; οὐ, εἰς τὴν ὕβριν αὐτὴν, Βαλεντίνε; — Τίποτε, Κύριε Κόμη. — Ἄς εἴμεθα δίκαιοι!... καὶ δὲν ἔπρεπε τίποτε ν' ἀποκριθῇς... Εἰσεύρεις τώρα τ' ὄνομα αὐτοῦ τοῦ διοικητοῦ, Βαλεντίνε; — Ὀνομάζεται Κλαύδιος Μουριέ. — Ἰδοὺ τῶνόν τι ὄνομα τὸ ὅποιον οὐδὲν ἴδιον ἔχει εὐπατρίδου· μυρίζεαι ὄχλον. — Καὶ τί θὰ ἔλεγεν ἄραγε ὁ Κ. Κόμης ἐὰν ἔβλεπε τὸ πρόσωπον; — Τὸν εἶδες λοιπόν; — Βέβαια... τὸν εἶδα ὅταν ὁ γραμματεὺς ἤνοιξε τὴν θύραν διὰ νὰ μοῦ δώσῃ τὰ τέσσαρα τεμάχια τοῦ γραμματίου. — ἔχει τὸ ἦθος ὡς πρέπει; — ἔχει τὸ ἦθος ὡς δὲν πρέπει διόλου... Αὐτὸς εἶν' ἕνας ἄνδρας ὑψηλὸς πέντε πόδας καὶ ὀκτὼ δακτύλους με μαλλία σγουρά χωρὶς κόνιν καὶ κοντοκομμένα· ἡ μορφή του εἶναι μορμολύκειον, οἱ ὀφθαλμοὶ του θυλοὶ ἀναμμένοι, τὰ χαρακτηριστικὰ του ὅλα ἐξέχουν· ἡ μῆτις του εἶναι ὡς ῥύγχος ἰέρωνος, τὸ χρώμα του ὡς τὸ χρώμα τῶν κατοίκων τοῦ τροπικοῦ. Ἐὰν ὁ ἄλλος ἔχει λειποτάκτας, εἶμαι βέβαιος ὅτι αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἐλειποτάκτησεν ἀπὸ τὸν ἄδην. Δὲν παραξενεύομαι τώρα διατὶ ἡ Κυρία Κόμησσα ἔγινεν ἄφαντος, ὡς ἄγγελος ὅπου εἶναι, ὅταν ὁ Κύκλαψ αὐτὸς ἐμβῆκεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Γράβη... Μὴν ὀμιλῶμεν πλέον περὶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου, διέκοψεν εἰπὼν ὁ Κ. Πρεσσὺ ἠπατήθη μίαν στιγμὴν, καὶ ἀδίκως ἠθέλησα νὰ μονομαχήσω μετ' αὐτοῦ. — Ὁ! Κύριε Κόμη! — Μὴν ὀμιλῶμεν περισσώτερα, Βαλεντίνε· ἀλλ' ἃς ἀσχοληθῶμεν περὶ τῆς Ὠραίας Κομήσεως, πρέπει με πᾶσαν θυσίαν νὰ μάθωμεν ποῦ εὑρίσκεται. Διέσπασα πάντα δεσμὸν ὅστις με ἀφώσινεν εἰς τὴν αὐλὴν, εἰς τὰς γυναῖκας, εἰς τὸν κόσμον· ἀλλ' ἂν καὶ ἐμμένω εἰς τὴν πρώτην ἀπόφασίν μου, ἡ τιμὴ μὴ μ' ἐπιβάλλει τὸ χρέος νὰ προστατεύσω τὴν Κόμησσαν, εἰς καὶρὸν ὅτε ἡ ὠραιότης αὐτῆς κιν-

δυνεῖται. — Κύριε Κόμη, οἱ λόγοι σας τώρα μοῦ χαροποιοῦν τὴν καρδίαν. — Ἀκουσε, Βαλεντίνε· ἀνεγνώρισα εἰς σὲ μεγάλην πονηρίαν μεγισμένην με εὐθέσιαν, καὶ αὕτη εἶναι ἡ ἀρίστη πονηρία· διότι δὲν δυσπιστεῖ κανεὶς εἰς αὐτήν. Ἰπῆρξεν ἄλλοτε ἄνθρωπός τις προικισμένος με ἀξιοθαύμαστον λεπτύνειαν καὶ ὅστις ἐφεύρε δύο δλοκλήρους τόμους εὐφυῶν λόγων διὰ ν' ἀπατήσῃ τοὺς συζύγους, τοὺς πατέρας καὶ τοὺς ἐπιτρόπους τῶν ἀνηλίκων. Ὁ κόσμος ὅστις πάντοτε ἀπατάται εἰς τὰ φαινόμενα ἐπωνόμασε τὸν ἐφευρετὴν αὐτὸν εὐήθη διότι ἐδείκνυσεν εἰς τὴν μορφήν του τοὺς χαρακτῆρας ἀνθρώπου μωροῦ· σὲ παρομοιάζω λοιπὸν με τὸν ποιητὴν Λαφονταίνον.

Ὁ δὲ Βαλεντίνος ὑπεκλίνατο ἐρυθρίων ἐκ μετριοφροσύνης.

— Βλέπεις ὅτι σὲ γνωρίζω, Βαλεντίνε, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ Κ. Πρεσσὺ· λοιπὸν θὰ σοῦ δώσω ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἔλειπεν ἀπὸ τὸ ἐνδοξον πρωτότυπόν σου, θὰ σοῦ δώσω ὅσα χορήματα θελήσης, καὶ σὺ θὰ θυσιάσης ἐξ ὧρας καθ' ἡμέραν εἰς τὴν ἀναζήτησιν τῆς Ὠραίας Κομήσεως. Δὲν ἐγκατέλιπε τὰς Βερσαλλίας, εἶμαι βέβαιος... Μὴ μοῦ κάμνεις κανὲν σημεῖον δυσπιστίας· σὲ βεβαιῶ ὅτι εὑρίσκεται ἐνταῦθα... ἀνεγνώρισα χθὲς τὴν γραφὴν τῆς εἰς μίαν ἐπιστολὴν... εἶναι ἐνταῦθα. Ὁ τὴν ἀνέυρξας, Βαλεντίνε· εἶσαι πρὸς τοῦτο ἀρετὰ δεξιός. — Ὁ Κ. Κόμης εἰμπορεῖ νὰ πιστεύσῃ ὅλας τὰς προσπαθείας μου διὰ νὰ δικαιώσω τὴν περὶ ἐμοῦ ἰδέαν του. — Καὶ θ' ἀρχίσῃς ἀπὸ τῆς σήμερον, Βαλεντίνε, ἀπὸ τῆς στιγμῆς αὐτῆς... Ἰδοὺ τὸ βαλάντιόν μου, καὶ ὅταν ἔλθῃ ἀνάγκη, μὴ λυπηθῇς καθόλου τὸ χροσίον μου· δὲν θὰ σοῦ λείψῃ ποτέ... ὦρα καλὴ Βαλεντίνε!

(ἐκολουθεῖ.)

ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΑ

ΤΑ ΠΕΡΙΕΡΓΟΤΕΡΑ.

(Συνέχεια, ὅρα φυλλάδιον 35).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Ὁ ποιητικὸς ἀγὼν. Ἐπαρξίς τοῦ πολέμου.
Μεσχόβα.

Ἡ Ἀκαδημία τῶν Παρισίων ἐκήρυξε ποιητικὸν ἀγῶνα, ἐνῶ ἀπεφασίσθησαν δύο μὲν βραβεῖα πρῶτα, ἐξ ὧν δευτέρω εἰς τὰ καλλίτερα ὀκτὼ ποιήματα, ἐκ τῶν υποβληθησομένων εἰς τὴν κρίσιν τῆς Ἀκαδημίας, ἅτινα ἠδύνατο νὰ συνταχθῶσιν εἰς γλῶσσαν γαλλικὴν, ἑλληνικὴν, λατινικὴν, ἰταλικὴν, γερμανικὴν, ἰσπανικὴν, πορτογαλικὴν καὶ ὀλλανδικὴν. Τὸ δὲ θέμα ἦτο τὰ γενέθλια τοῦ υἱοῦ τοῦ Ναπολέοντος, βασιλέως τῆς Γαλλίας.

Πεντακόσια ἦσαν τὰ υποβληθέντα ποιήματα, ἅτινα ἐτυπώθησαν εἰς δύο ὀγκωδεστάτους τόμους, ἐπικληθέντα « Ποιητικαὶ προσφωνήσεις εἰς τὰς Αὐτῶν Μεγαλειότητας κατὰ τὰ γενέθλια τοῦ βασιτεῦς υἱοῦ αὐτῶν, βασιλέως τῆς Ρώμης. »

Τῶν πρώτων βραβείων ἔτυχον δύο εὐέλπιδες τοῦ Λυκείου, Ναπολέοντος οἱ γάλλοι Βερνὼ Μοντλυσὼν καὶ Κασιμίρος Δελαβίν, ἐκκλιθεκατεῖς ὡς ἔγγιστα τὴν ἡλικίαν.

Ὁ δὲ Ναπολέων ἅμα τοῦτο μαθὼν,

— Ἀλήθεια ! ἐπεφώνησε, τρίβων τὰς χεῖρας, οἱ βραβευθέντες εἶναι εὐέλπιδες τοῦ λυκείου μου, ἐγὼ ἐπιθυμῶ νὰ μοὶ παρουσιάσωσι τοὺς δύο νέους.

Ἀλλὰ σκεφθεὶς μετ' ὀλίγον,

— Ἐγὼ ὀφείλω νὰ ἐπισκεφθῶ, προσέθηκε, τὸ λυκεῖόν μου, ἡ δὲ περίστασις ἀρμοδιότητι. Ναί, καὶ αὐριον θὰ ὑπάγω.

Καὶ τὴν ἐπιούσαν ὁ θόρυβος ἱππῶν καὶ ὀχημάτων ἀνήγγειλε τὴν ἔλευσιν τοῦ Αὐτοκράτορος, καὶ οἱ εὐέλπιδες πάντες, εἰς εὐρυτάτην ταχθέντες αἰθουσάν. ἐπευφάνησαν μετ' ἀγαλλιάσεως· ἅμα δὲ τοῦ Ναπολέοντος ἐμφανισθέντος, ἠκούσθησαν ἐγκάρδιοι καὶ ἐπίσημοι ζητωκραυγαί, μαρτυροῦσαι τῶν εὐελπίδων τὴν εὐγνωμοσύνην. Εὐδαίμων ἡ πατρίς ἣτις ἔχει ἡγεμόνας ἐμφυχόνοντας τὴν εὐφραν καὶ προστατεύοντας τὰς Μούσας.

— Χαίρετε, κύριοι, χαίρετε ! εἶπεν ὁ Ναπολέων συγκηνηθεὶς διὰ τὴν ὑποδεξίωσιν,

Πλησιάζας δὲ εἰς τοὺς δύο βραβευθέντας, ἠένισεν εἰς αὐτοὺς μετ' ἀγαθοσύνης καὶ εὐμενείας.

— Σὺ λοιπὸν, ἀγαθὲ νεανία, ἔτυχες τοῦ πρώτου βραβείου; ἠρώτησε τὸν Μοντλυσὼν.

— Ναί, Αὐτοκράτωρ, ἀπεκρίθη ὁ νεανίας, ταπεινώσας τὰ βλέμματα.

— Ἐγὼ σοὶ συγχαίρω ἐξ ὅλης καρδίας. Μοὶ ἀπήγγειλον τοὺς στίχους σου, ἀλλ' ἐὰν θέλῃς νὰ μοὶ τοὺς ἀναγνώσῃς καὶ σὺ, θὰ τοὺς ἀκούσω μετὰ μεγάλης εὐχαριστήσεως, πρέπει νὰ τοὺς ἐυθυμίσαι, θάρσει, σὲ ἀκούω.

Καὶ ὁ μὲν νέος ἀπήγγειλεν, ὁ δὲ Αὐτοκράτωρ ἐπιδιοκίμαζεν ἔνθα καὶ ἔνθα νεύων τὴν κεφαλὴν. Μετὰ τὴν ἀπαγγελίαν τῆς ᾠδῆς, ἂν καὶ ὑπῆρχεν αὐστηροτάτη διαταγὴ νὰ τηρῆται πρὸ τοῦ Αὐτοκράτορος ἄκρα σιωπὴ, οἱ εὐέλπιδες ὁμῶς, ὑπέκοντες εἰς τὸν ἐνθουσιασμόν των καὶ εἰς τὴν ὑπερφάνειαν, ἦν δικαίως ἤγειρε τοῦ συντρόφου ἡ ἐπιτυχία, ἐπεφώνησαν μεγαλοφώνως, τρίς τὸ Εὐγε ! ὁ Ναπολέων δὲ αὐτὸς ἤρχισε τὴν ἐπευφήμησιν πρῶτος.

— Σὺ δὲ, μικρὲ φίλε μου, ἔτυχες τοῦ δευτέρου βραβείου; τί δύναμαι νὰ πράξω ὑπὲρ σοῦ ;

Καὶ ὁ νεανίας ποιητὴς, ὅστις ἦτο πτωχὸς καὶ ἔμελλε μίαν ἡμέραν νὰ προστατεύσῃ τὴν οἰογένειάν του, ἀπεκρίθη διὰ φωνῆς ἀτόλμου.

— Αἰτῶ ἀπὸ τὴν Μεγαλειότητά σου τὴν χάριν νὰ ἐξαίρεθῶ τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας.

— Πῶς ; δὲν θέλεις νὰ ὑπηρετήσῃς τὴν πατρί-

δα σου ; δὲν θέλεις νὰ ὑπηρετήσῃς τὸν Αὐτοκράτορά σου ;

— Δὲν μοὶ τὸ ἐπιτρέπει, Μεγαλειότατε, ἡ ὑγεία μου καὶ ἡ πενία τῶν γονέων μου, καὶ λυποῦμαι καιρίως, ὅτι, ἀδύνατος καὶ ὀφείλων νὰ θρέψω αὐτοὺς, δὲν δύναμαι νὰ ὑπηρετῶ εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν, ἀλλ' ὅπου καὶ ἂν θελήσῃ ἀλλαχοῦ νὰ με τοποθετήσῃ, ἐγὼ εἶμαι πιστότατος θεράπων τῆς Μεγαλειότητός σου.

Καὶ ὁ Ναπολέων ἐνέκρινε λακωνικῶς τὴν αἰτησιν.

— Ἀλλὰ σὺ, νεανία, τίνα χάριν θέλεις ἀπ' ἐμέ ;

— Τὸ εὐεργέτημα νὰ καταταχθῶ ἀμέσως εἰς τὸν ἀνδρεῖον στρατὸν τῆς Μεγαλειότητός σου, ἀπεκρίθη ὁ Μοντλυσὼν ἀσθμαίνων τὸ στήθος καὶ σπινθηροβόλων τὴν ὄψιν.

— Κάλιστα, κάλλιστα, ἀνδρείε μου ! ἀπεκρίθη ὁ Ναπολέων θλίβων πολλάκις τὴν χεῖρα τοῦ εὐέλπιδος. Ναί φίλε μου, μετ' ὀλίγον ἐκπληροῦται ἡ ἐπιθυμία σου· ἔσο βέβαιος ὅτι δὲν θὰ σὲ λησμονήσω. ! Καὶ ὁ Ὀμηρος, ἐὰν εἶχε τὴν ἡλικίαν σου, ἤθελε μοὶ ζητήσει ἐν ξίφος.

Γνωστὸν εἶναι πόσον εὐφυῶς διηρμήνευσεν ὁ Καζιμίρος βραδύτερον τὸ πένθος τῆς Γαλλίας μετὰ τὴν συμφορὰν τοῦ Βατερλώ. Εἰς τὴν ψυχὴν δὲ τοῦ Μοντλυσὼν οἱ λόγοι τοῦ Ναπολέοντος ἀφῆσαν ἐντυπώσεις ἀνεξαλείπτους. Τὸ 1812 ζητήσας ἐτάχθη εἰς τὴν Νέαν Φρουρὰν ὑπολοχαγὸς, ἠνδραγαθίσεν εἰς Αὐτὸν καὶ Βάντσεν, καὶ συνηλικιουμένης μετ' αὐτοῦ τῆς ἀνδρίας του ἐν τοῖς κινδύνοις, προεβιάσθη λοχαγὸς καὶ ἱππότης τῆς λεγεῶνος τῆς τιμῆς, ἀλλὰ τέλος φέρων τὸν λόχον αὐτοῦ, λόγχῃ προτεταγμένη, κατὰ τῶν πολεμίων ἐν Λειψίᾳ, ἔπεσε διατρυπηθεὶς τὸ στήθος ὑπὸ δύο βολίδων. Ὁ Ναπολέων δὲ ἀκούσας τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρείου, ἐπεφώνησε μετὰ πολλοῦ ἄλγους.

— Ἀτυχὴ Μοντλυσὼν ! . . . Ἡ Γαλλία χάνει ἴσως μέγαν ποιητὴν, ἀλλ' ἐγὼ χάνω φίλον καὶ ἀνδρεῖον ἀξιωματικόν.

Τὸ συνοικέσιον τοῦ Ναπολέοντος μετὰ τοῦ οἴκου τῆς Λωραίνης (τοῦ Αὐστριακοῦ) ἔπαυσε πᾶσαν φιλικὴν σχέσιν μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου, ὅστις ἀπὸ τὸ 1810 ἐλέπων τοῦ Ναπολέοντος τὴν αὐτοκρατορίαν αὐξάνουσαν καὶ ἐπανεῖ, ἐμεγάλυνε τοὺς στρατοὺς του, καὶ συνῆψε στενὰς μετὰ τῆς Βρετανίας σχέσεις. Τὸ δὲ ἔτος 1811 ματαιωθεῖς πάσης διαπραγματεύσεως, καὶ τὴν 9 Μαρτίου ἀποπεμφθέντος τοῦ πρέσβους τοῦ Κζάρου ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος, ὁ πόλεμος κατέστη ἀφευκτος. Ὁ Ναπολέων ἐκδίδει τὴν πολεμικὴν προκήρυξιν ἅμα στήσας τὸ γενικὸν στρατόπεδόν του εἰς Βιλλόδοξιν τὴν 29 Μαΐου.

Ἡ μεγάλη στρατιὰ, ἣν αὐτὸς ὁ Ναπολέων ὠδήγει, ὑπῆρξε καλλίστη καὶ μάχιμος καὶ πασῶν πολυαριθμοτέρα, συγκειμένη ἐκ δεκαπέντε μοιρῶν, διοικουμένης ἐκάστης ὑπὸ ἐνὸς βασιλέως, πρίγκηπος ἢ δουκός. Τεσσαράκοντα μὲν μυριά-

δα· καὶ ἑξακισχιλίους ἐμέτρει παζοῦν, ὁκτώ δὲ μυριάδας ἵππους καὶ ὀσσεύα χιλιάδας τηλεβόλα. Τρεῖς ὅλας ἡμέρας ἐδαπάνησεν ἡ στρατιὰ διαβαίνουσα τὸν ποταμὸν Νίμεν. Ὁ Ναπολέων μετὰ ταῦτα, στὰς παρὰ τὴν ὄχθην, ὅπου πρὸ τεσσάρων ἐτῶν ὁ Ἀλέξανδρος τῷ ὑπέσχετο φιλίαν αἰώνιον, διελογίζετο σύννου καὶ ἐπεφώνει.

— Ἡ Μοίρα παρὰφέρει τοὺς Ῥώσους· ἂν τελεσθῶσιν αἱ βουλαὶ τῆς!

Καὶ καθὼς πάντοτε, τὰ πρῶτά του βήματα ἤσαν βήματα γίγαντος. Ἐν διαστήματι δύο ἡμερῶν, διὰ κινήσεων πολὺ συνετῶν καὶ ἐπιτηδεῶν, δίδωκεται πανταχόθεν ὁ ῥωσικὸς στρατός, καὶ ἐν τῶν σωμάτων αὐτοῦ παντελῶς σχεδὸν αφανίζεται. Ἀπὸ τοιούτων ταχέων καὶ φοβερῶν στρατηγημάτων ἀναγνώρισα· τὸν Ναπολέοντα ὁ Ἀλέξανδρος, ἐπιστέλλει πρέσβυν μηνύων, ὅτι ἂν ἐκκενώσας τὴν Πολωνίαν διαβῇ τὸν Νίμεν, ἠδύνατο νὰ συνθηκολογήσῃ. Ἀλλ' ὁ Ναπολέων δὲν ἀποκρίνεται ἄλλως ἢ προχωρῶν καὶ εἰσέρχεται εἰς τὴν Βίλναν, ὅπου μένει εἰκοσὶν ἡμέρας.

Ὁ Ναπολέων ἐκκινήσας ἀρχίζει νὰ φοβῆται τὸ νέον σύστημα ὑπερασπίσεως τοῦ Ἀλεξάνδρου, οὐτινο, ἡ στρατιὰ ὑποχωροῦσα φθεῖρει καὶ πυρπολεῖ τὰ πάντα, τρόφιμα καὶ νομὴν καὶ ἀγρούς καὶ μέγαρα καὶ καλύβας. Ἡ δὲ Γαλλικὴ στρατιὰ, ἐκ πεντήκοντα μυριάδων συγκεκμημένη, προχωρεῖ διὰ τῶν ἐρήμων, ὅπου δὲν ἠδυνήθη νὰ εὕρῃ τὰ πρὸς ζωάρκειαν ὁ Κάρολος· ὁ Δωδέκατος καὶ οἱ τρισμύριοι πολεμισταὶ του. Ἀπὸ τὸν Νίμεν μέχρι τῆς Βίλνης οἱ γάλλοι ὠδοιπόρουσιν τῇ λάμπει τῶν φλογῶν καὶ πτώματα πατοῦντες καὶ ἐρείπια καπνίζοντα, εἰσῆλθον δὲ, τοῦ Ἰουλίου φθίνοντος, εἰς Βιτέψκον κατάθραμβοι διὰ τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ πολέμου, τὸ διάφορον καὶ ἀσύνητες, διότι οὐδαμοῦ ἀπῆντων ἐχθρῶν καὶ ἐπάλαιον κατὰ τοῦ δαίμονος τοῦ ὀλέθρου καὶ τῆς καταστροφῆς.

Καλέσας ὁ Ναπολέων τὸν Γενικὸν Ἐπιμελητὴν τῶν ἐπιτηδεῶν Δυρῆκ,

— Μένω ἐδῶ, τῷ εἶπε· θέλω νὰ σκεφθῶ καὶ νὰ σταθμίσω τὰ πράγματα, θέλω νὰ συγκεντρώσω τὴν στρατιάν, νὰ διευθετήσω τὰ τῆς Πολωνίας. Ἡ ἐκστρατεία τοῦ 1812 ἐκλείσθη... τὸ 1813· νὰ ἰδῶμεν· φρόντισον λοιπὸν σὺ περὶ τῶν ἐπιτηδεῶν, διότι μένομεν ἐδῶ τὸν χειμῶνα, δὲν ὑποπίπτομεν εἰς τὴν ἀνυψίαν Καρόλου τοῦ Δωδεκάτου.

Στραφεὶς δὲ πρὸς τὸν Μουράτ,

— Ἀς στήσωμεν τοὺς ἀετοὺς μας· ἐδῶ, προσέθηκε. Τὸ 1813 εἴμεθα εἰς Μόσχαν, τὸ 1814 εἰς Πετροῦπολιν. Ὁ κατὰ Ῥωσίαν πόλεμος ἀπαιτεῖ τρία ἔτη.

Ἀλλὰ πᾶσαι αἱ ἀποφάσεις του ὑπετάχθησαν εἰς τὸ ὀρμητικὸν τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ καὶ τὸ ἀνυπόμονον. Τὴν 14 ἐπολέμησε τοὺς Ῥώσους εἰς Κρασνόν, ὑπέταξε τὴν Βιάσμην καὶ τὴν τοῦ Τρυγητοῦ ἡτοίμαζε τὴν αἱματώδη μάχην τῆς Μοσχόβης, ἣν ἐκέρδησε τὴν 7.

Ἄμα τῆς ἡμέρας διαγγελώσης, λέγει τῷ Ῥάπ.

— Οἱ Ῥώσοι εἶναι εἰς τὸ στρατόπεδόν των·

— Ναί, Μεγαλειότατε.

— Ἡ μάχη θὰ ἦναι φοβερά... πιστεύεις ὅτι θὰ νικήσωμεν;

— Ναί, ἂν καὶ ἡμεθεὶς ὀλιγώτεροι, ἀλλὰ θὰ χυθῇ πολλὸ αἷμα.

— Τὸ ἤξεύρω. Ἐχὼ ὁκτὼ μυριάδας μαχητῶν, θὰ χάσω τὰς δύο καὶ θὰ εἰσέλθω εἰς Μόσχαν μετὰ τῶν ἐξ μυριάδων, ἐκεῖ δὲ θέλουσι συνέλθει καὶ οἱ δυσμύριοι, οἵτινες εἶναι διεσκορπισμένοι ἀλαχοῦ.

Καὶ μετ' ὀλίγον αἱ ἐπευφημήσεις τοῦ στρατοῦ, ζήτω ὁ Αὐτοκράτωρ, ἐπλήρωσαν τὸν ἀέρα. Ὁ Νέη ἀνυπομονῶν ζητεῖ νὰ ἐπιπέσῃ κατὰ τῶν πολεμίων, πάντες δὲ δραττόμενοι τῶν ὅπλων ἐτοιμάζονται διὰ τὴν μεγάλην σκηνὴν ἣτις θὰ σταθμίσῃ τὴν τύχην τῆς Εὐρώπης, πληθὺς ὑπασπιστῶν διευθύνονται πανταχοῦ, ὁ Μουράτ διαιρεῖ τοὺς ἵππους. Τὴν 6. δὲ ὦραν πάντες τινάσσονται, πορεύονται καὶ προχωροῦσιν, ὁ Δαβούστ ῥίπτεται πρῶτος μετὰ τῆς Μοίρας αὐτοῦ, αἱ δὲ τοῦ Καμπάν καὶ τοῦ Δεσαὶ τὸν παρακολουθοῦσιν. Ἀνάπτουσιν αἱ τάξεις ἅπασαι τῶν ἐχθρῶν.

Ὁ Καμπάν πληγνέται, ὁ Ῥάπ τὸν ἀναπληροῦ καὶ ἐνῶ ἐτοιμάζεται νὰ πατήσῃ Ῥωσικόν τι χαράκωμα, πλήττεται ὑπὸ σφαίρας· εἶναι ἡ εἰκοστὴ δευτέρα πληγὴ του. Ὁ Δεσαί, ἀναπληρῶν αὐτὸν, ἐπίσης πληγνέται, σφαῖρα δὲ θανατῶνει τὸν ἵππον τοῦ Δαβούστ. Ὁ πρίγκηψ Δ' Ἐκμὼλ πίπτει εἰς τὴν γῆν, πάντες τὸν νομιζοῦσι νεκρὸν, ἀλλ' ἐγείρεται καὶ ἀναβαίνει ἄλλον ἵππον. Ὁ Ῥάπ φέρεται πλησίον τοῦ Ναπολέοντος.

— Καὶ πάντοτε πληγνέσαι;

— Κακὴ συνήθεια, Μεγαλειότατε, δὲν δύναμαι νὰ τὴν ἀφήσω ποτέ.

— Τί γίνεται ἐκεῖ κάτω;

— Θυμάτα, ἀλλ' ἡ σωματοφυλακὴ χρειάζεται νὰ τελειώσῃ τὴν σκηνήν.

— ὦ! τοιούτεν σκοπὸν δὲν ἔχω, δὲν θέλω νὰ τὴν ἀφανίσω. Θὰ κερδήσωμεν τὴν μάχην καὶ ἄνευ αὐτῆς.

Καὶ στέλλει ὀγδοήκοντα πυροβόλα, ἅτινα ἂν προσδοκῆται· ἐξερχόμενα τῶν χαρακωμάτων, κανονοβολοῦσιν ὀλίγα· στιγμὰς, καὶ ἐκχύνουσιν ἀνεμοζάλην πολυβόλων (mitraille). Οἱ δὲ Ῥώσοι, ὧν αἱ γραμμαὶ διερρήχθησαν, προσπαθοῦν νὰ συνταχθῶσι, ἀλλὰ διπλασιαζομένης τῆς θανατηφόρου χαλαζῆς, σταματοῦν καὶ δὲν τολμῶσι μὲν νὰ προβάλωσι, ἀλλ' οὐδὲ ἀποφασίζουσιν νὰ ὑποχωρήσωσι. Τετράκις μύριοι αὐτοὶ κεραυνοβολοῦνται ἐπὶ δύο ὀλοκλήρους ὥρας, ἡ αἵματοχυσία φοβερά, ἀτελεύτητος ἡ καταστροφή, ὁ δὲ Ναπολέων μένει κύριος τοῦ τρομερωτάτου ἐκείνου πεδίου. Ἐξήκοντα χιλιάδες ἐκείντοι οἱ νεκροὶ, ἐξ ὧν εἶχον χιλιάδες Γάλλων, οἵτινες εἶχον πρὸς τούτοις Στρατηγούς ἐννέα θανατωθέντας, τριάκοντα τέσσαρας τραυματίας. Ἀλλ' ἡ ῥωσικὴ στρατιὰ κατατροπωθεῖσα

ἐντελῶς, ἔφρευγε πρὸ τῶν ἐλίγων καὶ φοβερῶν νικητῶν τῆς.

Καὶ τὴν 14 Τρυγητοῦ 1812 ὁ Ναπολέων εἰσῆρχετο ἐν Μόσχᾳ μετὰ τῶν ἐνδοξῶν πολεμιστῶν του, ἀλλὰ τοῦ πολέμου ἐκεῖνου τὰ πάντα ἦσαν ἀπαίσια, ὥς καὶ αὐτοὶ οἱ θρίαμβοι. Ἡ Μόσχα ἐφαίνετο ὡσεὶ τάφος, σιωπηλὴ πανταχοῦ καὶ ἔρημος. Ὁ Ναπολέων κατέλυσε ἐν τῷ Κρεμλίνῳ, τὸ δὲ στρατεῦμα εἰς τὴν πόλιν.

Ἐν τῷ βάθει νυκτὸς ὁ Ναπολέων ἐξυπνεῖ καὶ ἀκούει κραυγὰς « Πυρκαϊὰ » ἧς αἱ φλόγες αἱ αἵματώδεις ἐφώτιζον τὸ δωμάτιόν του. Τρέχει εἰς τὸ παρὰ θυρον... Ἡ Μόσχα ἐκαίετο ἅπασα. Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ σωθῶσι τοῦ πυρίνου ὠκεανοῦ ὅστις ἐνέμετο πανταχοῦ τὴν πόλιν, καὶ ὅμως ὁ χειμὼν ἐπῆλθε δριμύτατος. Τὴν 23. καίεται μὲν τὸ Κρεμλίον, ἄρχεται δὲ ἀνεμπόδιστος τῶν γάλλων ἡ υποχώρησις, ἀλλὰ τὴν 7 Νοεμβρίου τὸ ψῆχος καταβαίνει δεκαοκτὼ βαθμοὺς καὶ ἡ διαταγὴ τοῦ Στρατοῦ ἀναγγέλλει εἰς Παρισίους τὴν φοβεράν εἰδησιν τῶν ἀνηκούστων συμφορῶν, ὅς οἱ Γάλλοι δὲν ἤθελον πιστεύσει, ἂν δὲν ἔγραφεν αὐτὰς ὁ Αὐτοκράτωρ.

Ἀπὸ τῆς ἀποφράδος ἐκείνης ἡμέρας, τῶν συμφορῶν τὸ μέγεθος ἔφθανε τὸ μεγαλεῖον τῶν μέχρι τοῦδε θριάμβων. Περῶσιν εἴησιν ἡμέραι, καὶ ἔνω τὴν 5. Δεκεμβρίου τὰ ἐλεεινὰ λείψανα τῆς μεγάλης στρατίας ἔφθانون ἀγωνιῶντα εἰς Βίλναν, ὁ Ναπολέων ἀναχωρεῖ ἐκ Σμυργώνης πρὸς τὴν Γαλλίαν... τὸ ψῆχος κατέβη εἰς τὸν εἰκοστὸν ἑβδομον βαθμὸν.

Ὁ κύριος Πράδτ ἔλαβε τότε ἐπιστολὴν τοῦ δουκὸς Βασσάνου, δι' ἧς τῷ ἀνήγγειλε τὴν ἐν Βερσοβίᾳ ἔλυσιν τοῦ διπλωματικοῦ σώματος· ἐνῷ δὲ ἔγραφε τὴν ἀπάντησιν, φθάνει αἴφνης παρ' αὐτῷ ἄνθρωπός τις, περιτετυλιγμένος ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν.

Ὁ Πράδτ ἐγείρεται, τὸν γνωρίζει.

— Πῶς τοῦτο; εἶσαι σὺ, κύριε Κωλαϊκούρ; ποῦ εἶναι ὁ Αὐτοκράτωρ;

— Εἰς τὸ Ξενοδοχεῖον τῆς Ἀγγλίας.

— Καὶ τὸ στρατεῦμα;

— Τὸ στρατεῦμα!... ἐπεφώνησεν ὁ Αὐτάρχης τοῦ Ναπολέοντος· στρατεῦμα δὲν ὑπάρχει πλέον.

Καὶ ὕψονε τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανόν.

— Ἰπάγωμεν, ὁ Αὐτοκράτωρ σὲ περιμένει.

Φθάνουσιν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, ὅπου ἐφύλαττε σκοπὸς τις Πολωνός.

Ὁ Ναπολέων ἦτο σχεδὸν παγωμένος· εἰς τὴν αἰθουσαν, ἐνῷ γραῖα τις Πολωνὴ ἤναπτε τὴν θερμὰστρον.

— Κύριε Πρέσβυ, εἶσαι ἐδῶ;

— Εἰσθε καλὰ, Μεγαλειότατε; εἰς πολλὴν ἀνησυχίαν εὐρίσκόμεθα... ὦ πῶς χαίρει ἡ καρδίᾳ μου, ὅτι σὰς βλέπω καλῶς ἔχοντα!

— Καὶ πῶς εἶσαι ἐδῶ;

Καὶ ὁ Πράδτ τῷ ἐξιτόρισε τὴν ἐλσεινὴν κατὰ στασιν τοῦ Δουκάτου, καὶ εἶπεν ὅτι πεντάκις χί-

λιοι Ῥῶσοι κατέβαινον μετὰ τηλεβόλων εἰς τὸ Ζαϊζ;

— Καὶ τίς αἰτία ἤφάνισε τοὺς Πολωνούς;

— Ἡ πείνη ἢ περυσινὴ, Μεγαλειότατε.

— Ποῦ εἶναι οἱ Αὐστριακοί; πρὸ δεκαπέντε ἡμερῶν δὲν ἀκούονται πλέον.

— Δὲν εἶδα διόλου Αὐστριακοὺς· ἐν τῷ διαστήματι τοῦ πολέμου τούτου.

Καὶ διηγῆθη πῶς καὶ διατὶ διελύθη τὸ Πολωνικὸν στρατεῦμα, συγκεῖμενον ἐξ ὀκτῶ μυριάδων ἀνδρῶν.

— Τί φρονοῦσιν οἱ Πολωνοί;

— Θέλουν νὰ ἦναι Γάλλοι, ἐὰν δὲν ἦναι δυνατὸν νὰ ἦναι Πολωνοί.

— Αὐτὸς ἦτο πάντοτε ὁ σκοπός μου, εἶπεν ὁ Ναπολέων. Πρέπει νὰ στρατολογήσωμεν μυρίους Κοζάκους Πολωνοὺς· ἵνα ἀναχαιτήσωμεν τοὺς Ῥώσους.

Καὶ μετ' ὀλίγον καλέσας τὸν κόμητα Στανίσλαον Ποτόσκην καὶ τὸν ὑπουργὸν τῶν οἰκονομικῶν,

— Πῶς εἶσαι, κύριε Στανίσλαε; καὶ σὺ, ὑπουργὲ τῶν οἰκονομικῶν;

Ἐνῷ δὲ οὗτοι ἐδείκνυνον τὴν εὐχαρίστησίν των, ὅτι τὸν ἔβλεπον σῶον καὶ ὑγιῆ μετὰ τοσούτους κινδύνους,

— Κινδύνους, λέγετε, ἀπεκρίνατο ὁ Ναπολέων· διόλου δὲν ἔτρεξα κινδύνους. Μήπως δὲν εἶμαι συνειθισμένος εἰς τὰς ταραχὰς καὶ εἰς τὰς κἀκουχίας; Μόνον οἱ ἀνάνδροι βασιλεῖς παχύνονται εἰς τὰ ἀνάκτορά των, ἐγὼ ζῶ ἱππεύων καὶ στρατευόμενος. Ἀλλὰ, κύριοι, σὰς εὐρίσκω πολὺ πεφοβημένους!

— Ἡ φήμη, Μεγαλειότατε...

— Ὡ τίποτε! ἔχω εἰσέτι δώδεκα μυριάδας πολεμιστῶν, πάντοτε ἐνίκησα τοὺς Ῥώσους, ὑπάγω νὰ λάβω τριάκοντα ἔτι μυριάδας, καὶ μετὰ ἑξ μῆνας ἔρχομαι ἐκ νέου εἰς τὸν Νίμεν. Τὴν στιγμὴν ταύτην εἶμαι ἐδραϊότατος ἐπὶ τοῦ θρόνου μου. Ἀναμριβόλως ἀφίνω τὸ στρατεῦμα μετὰ δυσχερείας, ἀλλὰ πρέπει νὰ προσέχω εἰς τὰς κινήσεις τῶν Αὐστριακῶν καὶ τῶν Ῥώσων· ὅτι συνέβη εἶναι ἀσήμενον, τοῦ κλίματος μόνον ἀποτελεσμα, ὁ δὲ ἐχθρὸς δὲν ἐπραξέ τι ἄξιον λόγου, τὸν κατετρόπωσα πάντοτε.

Ἀναβὰς ὄχημά τι ἐλσεινὸν ἀνεχώρησεν εἰς Παρισίους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

Μεγάλῃ στρατολογίᾳ εἰς Γαλλίαν. Μάχη Λιսεν καὶ Λειψίας,

Τὴν 14 Φεβρουαρίου 1813 συγκαλέσας ἐν Παρισίοις τὸ Νομοθετικὸν Σῶμα, ἐξωγράφησε διὰ ζωηρῶν χρωμάτων εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ ἔθνους τὰ αἷτια καὶ τὰς συμφοράς τοῦ κατὰ Ῥωσίας πολέμου, τὴν ἀνδρίαν τῶν γάλλων πολεμιστῶν, τὰς ἐκδουλεύσεις τῶν συμμάχων του καὶ τὰ προσκόμματα ἅτινα ἐνέβαλον αὐτῷ οἱ Ἀγγλοὶ καὶ τὰς ραδιουργίας των.

— Ἐγὼ ἐπιθυμῶ τὴν εἰρήνην, τοῖς εἶπεν· εἵ-
ναι ἀναγκαῖα εἰς τὸν κόσμον καὶ πᾶν τὸ ἐν ἐμοὶ
μέσον μετεχειρίσθην ὑπὲρ αὐτῆς, ἀλλ' ἀπέτυχον...
Οὐδέποτε ὁμῶς δέχομαι αὐτήν, ἐὰν δὲν ᾖ ἐν-
τιμος καὶ συμφέρουσα εἰς τὸ μεγαλεῖον τῆς αὐτο-
κρατορίας μου. Ἡ πολιτικὴ μου εἶναι ἀνοικτὴ, οὐχὶ
μυστηριώδης. Ἐφανέρωσα τὰς θυσίας ἃς προτί-
θεμαι νὰ ὑποστήσω ὑπὲρ τῆς εἰρήνης· ἐνόςσω διαρ-
χέσῃ ὁ θαλάσσιος πόλεμος, οἱ λαοὶ μου ἃς ἐτοιμά-
ζονται, εἰς πᾶν εἶδος θυσίων.

— Ἴδου τὸ ζήτημα, προσέθηκεν ἐπὶ τέλους.

Εἰς τὰς παρούσας ἡμῶν περιστάσεις, τί με συμ-
βουλεύετε, νὰ διαπραγματευθῶ τὴν εἰρήνην, ἢ νὰ
ἀκολουθήσω τὸν πόλεμον;

Οὐδεὶς ἔσπευδε νὰ ἀποφανθῇ.

— Ἄς ἀκούσωμεν, Καρθαγεῖς, τὴν γνώμην
σου, εἶπεν εἰς τὸν πλησίον αὐτοῦ ἱστάμενον ἀρχι-
καγγελάριον.

— Θέλω τὴν εἰρήνην, Μεγαλειότατε, τὴν εἰ-
ρήνην, διότι πιστεύω...

— Τὴν εἰρήνην! τὴν εἰρήνην! διέκοψεν αὐτὸν ὁ
Ναπολέων. Καθ' ἃ λέγεις, φαίνεται φοβεῖσαι μὴ
σὲ διορίσω ἀρχηγὸν τῆς μόνης μεινᾶσης ἔλης τῶν
θωρακοφόρων μου, ἀλλ' ἡσύχασον, διότι γνωρίζω
κάλλιστα ὅτι δὲν εἶσαι καλὸς ἱππεύς.

Καὶ στραφεὶς, ἠρώτησε τὸν Ταλλεϋράνδ, ἀλλ' ἡ
ἀλώπηξ τῆς πολιτικῆς, εἴτε δὲν ἤθελε νὰ ἐκφράσῃ
φανερὰν γνώμην, εἴτε ἄλλους σκοποὺς εἶχεν ἐν τῇ
διανοίᾳ, ἀπήντησεν εἰς τρόπον αἰνιγματώδη καὶ
ἀμφίβολον.

— Δὲν ἐννοῶ τί λέγεις, ὑπέλαθεν ὁ Αὐτο-
κράτωρ.

— Θέλω λοιπὸν τὴν εἰρήνην, Μεγαλειότατε.

Καὶ ὁ ὑπουργὸς τοῦ πολέμου ἐρωτηθεὶς, ἀπε-
κρίθη μετὰ μικρὰν σκέψιν.

— Θεωρῶ τὴν Μεγαλειότητά σου ἀτιμαζομέ-
νην ἐὰν ἀποβάλῃ καὶ τὴν ἐλαχίστην κόμην ἐκ τῶν
δριῶν, ἅτινα διέγραψεν ὡς γαλλικὰ ἢ Γερουσία
διὰ θεσπίσματός της.

— Ἴδου λόγοι καθαροὶ καὶ ἀνοικτότατοι! ἐ-
κραύγαζεν ὁ Ναπολέων, τείνων βλέμμα εἰρωνικὸν
πρὸς τὸν Ταλλεϋράνδ, καὶ στραφεὶς πάλιν πρὸς
τὸν Κλάρκην,

— Καὶ τί νομίζεις ἀναγκαῖον νὰ πράξωμεν; ἡ-
ρώτησε.

— Νὰ ὀπλίσωμεν ἅπασαν τὴν Γαλλίαν, Με-
γαλειότατε.

— Κάλλιστα! ἐπεφώνησεν ὁ Ναπολέων ἀνατι-
ναχθεὶς ἐπὶ τὸ θρανίον· αὐτοὶ εἶναι λόγοι πρέ-
ποντες.

Καὶ ἐνῷ ἕτερόν τι μέλος εἶπε τὴν λέξιν, δια-
πραγματεύσεις,

— Ὁχι, ὑπέλαθεν ὁ Ναπολέων, δὲν χρειάζον-
ται διαπραγματεύσεις, ἀλλὰ λόγχοι καὶ τηλεβόλα.

Οὐδεὶς πλέον ἐτόλμησε νὰ ἀντικρούσῃ τὴν γνώ-
μην τοῦ κυριάρχου τῆς Γαλλίας.

Ἡ Γαλλία ὀπλίσθη ἐκ νέου.

Ὁ Ναπολέων εἶχεν ἀντιπάλους δύο κραταιοτά-
(Εὐτέρ. Τόμ. Ζ', φυλ 36)

τους στρατοὺς τῆς Ρωσίας καὶ τῆς Πρωσίας,
οἵτινες ἐνόμιζον τὴν νίκην βεβαίαν, ὀδηγούμενοι
ὑπὸ τῶν ἡγεμόνων αὐτῶν, καὶ τριπλοὶ ὄντες τὸν
ἀριθμὸν παραβαλλόμενοι πρὸς τοὺς Γάλλους, με-
τρεῦντες δὲ πολλὰς χιλιάδας ἐμπειροπολέμων μα-
χητῶν καὶ ἀπειράριθμα πυρεβόλα καὶ ἵππους,
ἐνῷ οἱ Γάλλοι δὲν εἶχον ἢ τὸ ἔσδομον τῶν ἐχθρι-
κῶν ἵππων, καὶ τὰ τάγματά των ἐσχηματίζοντο
ὑπὸ νεοσυλλέκτων.

Τὴν 15 Ἀπριλίου 1813, ἀναχωρῶν ὁ Ναπολέων
ἀπὸ Σαίν-Κλου, τὸ μεσονύκτιον τῆς 16 εἶναι εἰς
Μαγόντζαν καὶ τὴν 24 εἰς Ἐρφούρθ. Τὴν δὲ 25
πορεύεται πρὸς τὰ ἐμπρός.

Τὴν 29 φθάνων εἰς Ἐσκαρισβέργ, ὁ Ναπολέων
κατέλυσεν εἰς πενιχρὸν τινα οἶκον.

— Ἴδου ἡ ράβδος ἔπου κοιμᾶται ὁ ψιττακὸς,
εἶπε τῷ Βερτιέ, τὴν νύκτα θὰ κοιμηθῶμεν ὡς
ψιττακοί.

Καὶ τῇ ἐπιούσῃ πορεύεται εἰς τὸν δρόμον τοῦ
Βαΐσερφελδ, ὅτε ἡ μοῖρα τοῦ Σουχάμ, προσθο-
φυλακὴ ὀρθθεῖσα, εὐρέθη σφηνὴ ἐνώπιον δύο μοι-
ρῶν ἱππέων ῥώσων. Ὁ δὲ Σουχάμ, ἂν καὶ δὲν
εἶχεν οὔτε μίαν ἵππον, δὲν περιμένει τὰς διατα-
γὰς τοῦ αὐτοκράτορος, ἀλλ' ἐπιπίπτει κατὰ τῶν
πολεμίων, οἵτινες ἀποκαλύπτουσι κανονστοι-
χίαν δώδεκα τηλεβόλων, ἀντιτάττουσιν ἴσον πυ-
ροβολικὸν καὶ οἱ Γάλλοι, καὶ μέγας ἤβη ὁ κανο-
νοβολισμὸς ἀμφοτέρωθεν. Οἱ Ῥῶσοι τότε, κρα-
ταιότεροι τὸν τε ἀριθμὸν καὶ τοὺς ἵππους, ἠθέλη-
σαν νὰ καταστρέψωσι τοὺς γάλλους πιεζοὺς, ἀλλὰ
τὰ τετράγωνα τοὺς ἀναχαίτιζουσι. Καὶ ἀναγκα-
σμένοι οἱ Ῥῶσοι νὰ ὑποχωρήσωσιν, ἀφίουν δύο
πυρεβόλα, ἡ δὲ μοῖρα τῶν γάλλων νεοσυλλέκτων
εἰσέρχεται παιανίζουσα τὴν νίκην εἰς τὸ Βαΐσερ-
φελδ καὶ σύρουσα κατόπιν τριῖπαια τὰ δύο ῥωσι-
κὰ πυρεβόλα.

— Ἀνδρεῖοι νεανίαι, τοῖς εἶπεν ὁ Ναπολέων
βλέπων αὐτοὺς παραλάσσοντας. Μοὶ ἀπεδείξετε
ὅτι ἡδυνάμην νὰ ἔχω πίστιν εἰς τὴν ἀνδρίαν σας.

Τῇ δὲ ἑπαύριον 2 Μαΐου, εἶδον αἱ προφυ-
λακαὶ πολυάριθμόν τι ῥωσικὸν σῶμα τοποθε-
τούμενον ὡς ὀπισθοφυλακὴ εἰς τὰ ὕψη τῆς Πο-
ζέρνης. Ἦτο κλεισώρεια φυλάττουσα τὴν πρὸς τὸ
Λούτσεν κατάβασιν, καὶ κατεῖχετο ὑπὸ πολλῶν
ἵππων καὶ τηλεβόλων. Καὶ ὁ Ναπολέων ἐκέλευσε
τὴν ἐφοδὸν τῆς θέσεως ὑπὸ τῶν νεοσυλλέκτων τοῦ
Σουχάμ, οἵτινες προχωροῦντες συγκροτοῦσι τὴν
μάχην. Ἡ ἀνδρεία ἦτο ἰσοδύναμος ἀμφοτέρωθεν,
ἀλλ' ἐξ ἀρχῆς οἱ Γάλλοι ἐθρήνησαν τὸν θάνατον
τοῦ υποστρατήγου Βεισιέρου, ὑπὸ σφαίρας τηλε-
βόλου θανατωθέντος.

Μετὰ δέκα μόλις στιγμὰς ἤρχισαν οἱ ἐχθροὶ νὰ
ὑποχωρῶσι, κεραινοβολούμενοι ὑπὸ τῶν πολυβό-
λων τῆς σωματοφυλακῆς, καὶ οἱ νεοσύλλεκτοι κα-
ταλαμβάνουσι τὰ ὕψη, ἡ δὲ μοῖρα τοῦ Γεράρδ, ἐπὶ
τῶν νώτων τοῦ ἐχθροῦ φερομένη, διέβη πρώτη τὴν
κλεισώρειαν, κραυγάζουσα, Ζήτω ὁ Αὐτοκράτωρ.
Ἡ μοῖρα τοῦ Μαρσάνδ ἐδίωκε τοὺς Ῥώσους πρὸς
35.

τὴν ὁδὸν τοῦ Λούτσεν, ἐνῶ ὁ Βρενιὲ καὶ ὁ Ρικάρδος, διαθάντες καὶ αὐτοὶ τὴν κλεισώρειαν, παρτάξαν εἰς μάχην τοὺς ἀνδρείους· αὐτῶν νεοσυλλέκτους, πέραν τῶν ὑψωμάτων, ἀλλ' ὁ ἐχθρὸς ἦτο ἤδη ἐντελὴς ἡττημένος· καὶ ἡ νίκη τῶν Γάλλων ὀριστική.

Ὁ δὲ πρίγκηψ Εὐγένιος, ἀκούσας τοὺς πυροβολισμοὺς τῆς Πιζέρναι, ἐπλησίασεν εἰς τὸ δεξιὸν μέρος, καὶ ἡ μάχη, ἣν ἔφερε τῷ Ναπολέοντι ὁ Ριχγέτος συνέκειτο ἐκ στρατιωτῶν τῆς ἀρχαίας σωματοφυλακῆς, οἵτινες ἦσαν τὸ ἄνθος· καὶ οἱ ἐκλεκτοὶ τοῦ μεγάλου Στρατοῦ. Καὶ οἱ πολεμισταὶ τῆς Μόσχας, ἐνωθέντες μετὰ τοῦ στρατοῦ, ἔτεινον τὴν χεῖρα πρὸς τοὺς νέους στρατιώτας τῶν Παρισίων, καὶ ἀπὸ τῆς ἐμπέρας ταύτης ἐπρόβουν τὸν Ναπολέοντα, κοιμηθέντα τὴν νύκτα ἐν τινὶ ἐρήμῳ οἰκίᾳ. Ἡ νέα σωματοφυλακὴ ἐτοποθετήθη πρὸ τῆς πυρκαϊδῆς τοῦ Γουστάβου Ἀδόλφου, ὅπου ὁ Ναπολέων ἔβριζε σκοποὺς πρὸς φύλαξιν τῶν πενθίμων δένδρων τοῦ μνημείου.

Ἦτο ἤδη δευτέρα ὥρα τοῦ μεσονυκτίου ὅτε ἀναγγέλλη εἰς τὸν Ναπολέοντα ἡ ἔλευσις ἀπεσταλμένου τοῦ Ἀντιβασιλέως. Νεανίας εὐφυῆς καὶ γενναῖος, ὁ κόμης Κορνάρος, εὔρε τὸν Ναπολέοντα ἀσχολούμενον εἰς ἀπαντήσεις πρὸς τοὺς ἐν Παρισίοις ὑπουργοὺς του. Ὁ Αὐτοκράτωρ νεύσας εἰς τὸν γραμματέα νὰ μακρυνθῇ,

— Τώρα εἴμεθα μόνοι, εἶπε τῷ ἀπεσταλμένῳ τοῦ Εὐγενίου, καὶ πρόσχε νὰ μεταφέρῃς εἰς τὸν πρίγκηπα τοὺς λόγους μου ἀκριβεῖς.

Καὶ περήγνυε τὸ σχέδιον μάχης, ἣν ἔμελλε νὰ συγκροτήσῃ μετ' ὀλίγας ἡμέρας, δεικνύων τὰς θέσεις ἐπὶ τοῦ χάρτου, ἀπὸ δὲ ἀκούσας τὸν κόμην Κορνάρου ἐπαναλέγοντα τὸ σχέδιον ἀκριβῶς, τὸν ἐχαίρετσε παρὰγγέλλων νὰ ἀπέλθῃ τάχιστα εἰς τὸν πρίγκηπα Εὐγένιον.

Κλέετα· μετὰ ταῦτα τὸν πρίγκηπα τῆς Μοσχῆς,

— Ἀγαπητὲ ὑποστράτηγ, τῷ εἶπε, ἐὰν δὲν ἀπατώμην εἰς τοὺς ὑπολογισμοὺς μου, μεθαύριον συγκροτούμεν μεγάλην μάχην. Πρέπει νὰ κτενίσωμεν καλῶς αὐτοὺς τοὺς κυρίους, καὶ ἐλπίζω ἐπὶ σέ.

— Μεγαλειότατε, ἀπεκρίθη ὁ ἄροθος Νέη, δόσατέ μου τοὺς νεοσυλλέκτους καὶ πορεύομαι ὅπου θέλετε. Οἱ ἀρχαῖοι ἡμῶν μαχεται εἰςέξουσις ὅσα καὶ ἡμεῖς, καὶ γνωρίζουσι τὰς δυσκολίας καὶ τὰς θέσεις, ἐνῶ οἱ στρατιῶται δὲν βλέπουσιν οὔτε δεξιᾶ, οὔτε ἀριστερᾶ ἀλλ' ἔμπροσθεν, καὶ ἐπιθυμοῦν δόξαν.

— Σὺ μόνον, φίλτατε, δύναται νὰ τοὺς εὐχαριστήσῃ, σοὶ τοὺς δίδω ὅλους. Ἐχε λοιπὸν τὴν ἀρχηγίαν τοῦ τρίτου σώματος, τὰς μοῖρας τοῦ Ρουχᾶμ, τοῦ Γεράρδου, τοῦ Βρενιὲ, τοῦ Ρικάρδου καὶ τοῦ Μαρσὴν. Οὐδ' ἐγὼ δὲν τοὺς ἀφίνω, θὰ πολεμῶμεν ὅλοι. Ἰπαγε ν' ἀνακλυθῇ, κύριον ἔχεις τὰς ὁδηγίας.

Καὶ τὴν ἐπιούσαν διέταξε τὰς κινήσεις τοῦ στρατοῦ πρὸς τὸν δρόμον τὸν ἄγοντα εἰς Λει-

ψίν προπορευομένων τῶν νεοσυλλέκτων καὶ ἐπομένης τῆς ἀρχαίας σωματοφυλακῆς.

Ὁ προφύλαξ στρατηγὸς Λωριστὼν ἦτο τὴν ἐννάτην τῆς αὐγῆς ἐνώπιον τοῦ Λινδενῶ, χωρίου τῆς Λειψίχας, καὶ ἐπαρέετο φέρων καὶ πυροβολικὴν πρὸς τὸ ἔλσπερ καὶ τὴν Πλεϊτσην, ὅπου οἱ πολέμιοι ἐφάνιντο εἰς ἄμυναν. Καὶ ἀρξαμένου τοῦ πυροβολισμοῦ, ὁ Ναπολέων ἵππεύει παραγγέλων εἰς τοὺς γραμματεῖς καὶ διερμηνεῖς του νὰ εὐρεθῶσιν εἰς Λειψίν, διότι ἐκεῖ ἔμελλε νὰ φθάσῃ καὶ αὐτὸς θεωρήσας πάντοτε οὐσιωδεστάτην αὐτὴν τὴν θέσιν. Ἠκολούθει τὸν Ναπολέοντα ὁ πρίγκηψ Εὐγένιος καὶ ὁ ὑποστράτηγος Νέη, ἐλθὼν νὰ λάβῃ τὰς ὁδηγίας. Ἐφάνιντο ἤδη οἱ πυροβολισμοὶ τῆς προφυλακῆς τοῦ Λωριστὼν πρὸ τῶν πρώτων οἰκῶν τῆς Λειψίχας, καὶ ὁ Ναπολέων προῦχῶρι πάντοτε, ἀλλ' ἀνυπόμονος νὰ μάθῃ ἂν ἡ συμπλοκὴ ἦτο σοφρά, ἐπέευσεν εἰς τὸ ὕψωμα καὶ λαβὼν τὸ τηλεσκόπιον εἶδε μετ' ἐκπλήξεως τοὺς κατόικους τῆς Λειψίχας εὐρισκομένους ἐπὶ τῇ στέγῃ τῶν οἰκιῶν ἵνα θεωρήσωσι τὴν μάχην.

— Πῶς εἰς τὸ ἀνάθεμα τοὺς ὦθησεν ἡ περιέργεια! εἶπεν ἐγείρων τοὺς ὤμους καὶ ἔδωκε τὸ τηλεσκόπιον εἰς τὸν Εὐγένιον, προσθεῖς·

— Ἰδὲ, στοιχηματίζω ὅτι πρὶν φθίσωμεν ἡμεῖς θὰ συντριφθῶσιν οἱ πλεῖστοι καταπίπτοντες, ἀπὸ τὸν φόβον μὴ πληγωθῶσι.

Καὶ ἠκούσθη δεξιᾶ φοβερός τις πυροβολισμὸς πρὸς τὸ μέρος· ἐνθα διενυκτέρευσε τὸ σῶμα τοῦ Νέη, δηλαδὴ περίξ τῶν χωρίων Γόρσ-Γόρσχεν, Καῦχ, καὶ Κλαῦν-Γόρσχεν.

— Μὴ θέλουν νὰ μᾶς ἐπιπέσωσιν αἰφνίδιοι; εἶπεν εἰς τὸν Νέη, ἃ; ἀκούσωμεν.

— Μεγαλειότατε, εἶπεν ὁ πρίγκηψ τῆς Μοσχῆς· τείνων τὴν ἀκοὴν προσεχῶς, ὁ πυροβολισμὸς εἶναι ζωηρότατος.

— Ἰπαγε νὰ ἰδῇς· τί τρέχει, καὶ μῆνυσόν μοι.

Μετ' ὀλίγον ὑπασπιστῆς τοῦ Νέη ἔρχεται ἀπὸ ῥυτῆρος.

— Μεγαλειότατε, ὅλον τὸ ἐχθρικὸν στράτευμα, ἐξερχόμενον τοῦ Πιγᾶου ἐπιπίπτει κατὰ τοῦ σώματος τοῦ Νέη.

— Κιὰ, κύριε, ἐνόησα. Ἐπίστρεψον παρ' αὐτῷ, καὶ εἶπε ὅτι ἐκδίδω τὰς διαταγὰς μου καὶ μετὰ ἡμίσειαν ὥραν φθάνω ὁ ἴδιος.

Ἄν καὶ ὁ Ναπολέων δὲν περιέμενε ἐκεῖθεν τὴν προσβολὴν, ἐν ἀκρεΐ ὅμως ἐσχημάτισε τὸ σχέδιόν του — σχέδιον λαμπρὸν ὅπερ οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ πλάσῃ ὁλόκληρον ἔτος μελετῶν — καὶ στραφεῖς οὕτω ὠμίλησεν εἰς τοὺς στρατηγούς του.

— Γοιῦται κινήσεις δὲν με δαμάζουσι. Πολὺν χρόνον ἐμελέτησεν τὸ μάθημά των, ἀλλ' ἀποκρίνομαι εἰς τὴν στιγμήν. Ἀκούσατε ἡμεῖς δὲν ἔχομεν ἵππικὴν, καὶ ὅμως θέλομεν κροτήσῃ μάχην ἀξίαν τῶν κατὰ τὴν Αἴγυπτον μαχῶν μας. Τὸ πικρὸν τῶν Γάλλων πρέπει νὰ ἐπαρκῇ ὅπου καὶ

ἂν εὐρεθῇ, ἐγὼ δὲν διστάζω θαρρῶν εἰς τὴν ἀνδρίαν τῶν νεοσυλλέκτων μου.

Καὶ ἐπιστέλλει διαγγελεῖς τῷ Βερτρὰν καὶ τῷ Μαρμῶν, προσκαλὼν αὐτοὺς· νὰ σπεύσωσι διὰ τῆς πεδιάδος εἰς συνάντησιν τῶν πολεμίων. Ὁ δὲ ἀντιπαύλων φέρεται εἰς τὴν ἀρχηγίαν τῶν πολεμιστῶν τοῦ Δουκὸς τοῦ Ταράντου. Ἀπῆσα δὲ ἡ στρατιά ἡ κλιμακῆδὸν τοποθετηθεῖσα πρὸς τὴν ὁδὸν τῆς Αἰψίας, συντάσσεται εἰς τὴν στιγμὴν καὶ ἐκτείνει τὰς φάλαγγας τῆς προχωροῦσα βήματι ταχεῖ, διὰ τῆς πεδιάδος, εἰς ἐπικουρίαν τοῦ ὑποστρατήγου Νέη. Τὸ κίνημα τοῦτο ἐκτελεῖται παρόντος τοῦ Ναπολέοντος, ὅστις βλέπων τοὺς αἰρομήτους νεοσυλλέκτους παραλλάσσοντας καὶ ἐπιβοῶντας, Ζήτω ὁ Αὐτοκράτωρ, τοὺς χαιρετᾷ καὶ τρίβων τὰς χεῖρας,

— Ἐάν οἱ νεανίαι τῶν Παρισίων, λέγει, δὲν ψεύσωσι σήμερον τὴν ἀνδρίαν των, σήμερον τὴν τρίτην τῆς μεσημβρίας νικῶμεν τὴν μάχην. Δικαίως μοὶ τοὺς ἐξήτει ὁ Νέη· ὑπάγω νὰ τοὺς ἰδῶ.

Καὶ κεντῶν τὸν ἵππον τοῦ φθάνει ἀπὸ φυτῆρος εἰς τοῦ πρίγκηπος τῆς Μασχόνης, πορεύεται δὲ ἐκεῖ ὅπου ἤκουε τὸν πυροβολισμὸν ζωηρότερον. Οἱ πολέμιοι προσέβαλον ἐκ τῶν πλευρῶν, διότι ἐνῶ οἱ Γάλλοι ἐστρέφοντο ἵνα τοὺς περικυκλώσωσιν, οἱ ἐχθροὶ πορευθέντες ἀπὸ Δρέσδης ἐπραγματοποιοῦν πρῶσικὸν σχέδιον δι' οὗ ἔμελλον νὰ καταλάβωσιν ἀνεπίστως τοὺς Γάλλους. Ἀλλ' ἅμα οἱ σύμμαχοι ἤκουσαν τὸ πῦρ τοῦ Αὐριστῶν εἰς Λιδανῶ, ἠθέλησαν νὰ προσβάλωσιν ἀπὸ τῶν νώτων ἐν μέρος τῆς γαλλικῆς στρατιᾶς, ἥτις ἐπολέμει ἐν Αἰψίᾳ.

Τοῦ πυροβολικοῦ ἡ προσπάθεια καὶ τὸ πεζικὸν τοῦ ἐχθροῦ προσέβαλλον ἤδη τὸ κέντρον τῶν Γάλλων, καὶ τέσσαρες μὲν μοῖραι ἐκ τῶν πέντε τοῦ Νέη δισκορπίζοντο, ἡ μάχη δὲ ἤπιετο κραταιότερα, εἰς Καῦν μάλιστα ἦτο φονικωτάτη.

Καὶ πρὸ μιᾶς σχεδὸν ὥρας ἡ σφαγὴ δὲν ἔπαυεν, ὁ δὲ ἐχθρὸς κατάρθρωσε νὰ ἐκτοπίσῃ τοὺς Γάλλους ἀπὸ τὰς τέσσαρας κόμας καὶ ἡτοιμάζετο ἤδη νὰ ὁρμήσῃ πρὸς τὸ Λούτζεν, ὅτε ἀπροσδοκῆτως ἐν μέσῳ νέφους κόνεως καὶ καπνοῦ, ἐπερὰν ὁ Ναπολέων. Εἶπετο αὐτῷ ἡ ἀρχαία σωματοφυλακὴ, καὶ μόνον ἡ παρουσία του ἠδύνατο νὰ ἀναγκαστῇ τὴν ὁρμὴν τῶν Πρώσων, ἔφερε δὲ τὸ σύνθημα ἀποτέλεσμα εἰς τὸ πνεῦμα τῶν Γάλλων.

— Στρατιώται, ἐκραύγασεν ὁ Αὐτοκράτωρ διὰ φωνῆς ὀξύτατης, ὁ αὐτοκράτωρ εἶναι εἰς τὸ πλευρόν σας! Τὸ πᾶν περιμένει ἀπὸ τὴν ἀνδρίαν σας!

Μαχικοὶ μὲν ἦσαν οἱ λόγοι καὶ τεράστιοι, ὁ δὲ ἐνθουσιασμὸς, ὅστις ἐσβύνετο ἐν τῇ μακρᾷ καὶ θυελλώδῃ μάχῃ, ἀνεπετρώθη ἐν ἀκαρεῖ, καὶ ἐπέλαμψε πάλιν εἰς τὰς ἡματωμένας φυσιογνωμίας τῶν γενναίων νεοσυλλέκτων. Ἐμεγαλύνθησαν ἰδόντες τὸν Ναπολέοντα, ἰδόντες αὐτὸν δὲν ἔβλεπον πλέον οὔτε τὸ φοβερόν, οὔτε τὸ πολυάριθμον τῶν Πρώσων στρατιωτῶν μεταβάλλονται ὁλοτελῶς καὶ δὲν θέλουν νὰ ὑποχωρῶσιν ἐμπρὸς πολεμίων τσακίς κατατροπωθέντων, ἐπιστρέφου-

σι θαρρῶντες εἰς τὴν πεδιάδα τῆς Καῦς, συντάσσονται ἐν ἀκαρεῖ, ἐπιβοῶντες πάντοτε τὴν μαιρίαν κραυγὴν, Ζήτω ὁ Αὐτοκράτωρ, συνθλίβονται εἰς φάλαγγας ἐφόδου καὶ συνάπτουσι τὴν μάχην μετὰ μανίας καὶ λύσσης. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τοῦ φοβεροῦ θορύβου ὁ Ναπολέων αὐτοὺς συντάσσει ὁλόκληρον τάγμα νεοσυλλέκτων ἤδη διασκορπισθὲν, βλέπων δὲ ἕνα ταγματάρχην παυθέντα προτοῦ τῶν ἡρώων του δι' ἀντιπειθαρχίαν κρατεῖ τὸ τάγμα καὶ ἀποδίδει εἰς τὸν ταγματάρχην τὴν πρώτην ἐξουσίαν του. Ἀπὸ δὲ τοῦ τάγματος ἐκχύνονται ῥαγδαίωται ἐπευφημισμοὶ καὶ τοῦτο πρῶτον ῥίπτεται κατὰ τῶν ἤδη νικητῶν πολεμίων.

Οἱ ἐπίλεκτοι ἐν τούτοις τῆς ἀρχαίας σωματοφυλακῆς, διαβαινόντων πλησίον τῶν νεοσυλλέκτων ὁρμώντων ἤδη κατὰ τοῦ ἐχθροῦ μετὰ ζήλου ἀκρατήτου ἐκραύγαζον ἐπευφημοῦντες, ἐκεῖνοι δὲ, — Ζήτω ἡ ἀρχαία σωματοφυλακὴ! ἀντεκραύγαζον,

— Εἰπέτε μᾶλλον, Ζήτω ὁ Αὐτοκράτωρ.

Καὶ ἐνῶ οἱ νεοσύλλεκτοι ἐπλησίαζον,

— Ἐμπρὸς ἀνδρεῖοι Παρισινοὶ! ἔλεγον οἱ ἐπίλεκτοι. Λούσατε καλὰ τοὺς Πρώσους· ἡμεῖς εἴμεθα ἐδῶ, ἐὰν ἀφήσετέ τιὰτελες τὸ τελειόνομεν ἡμεῖς.

Ἐχύθησαν οἱ ἀνδρεῖοι κατὰ τῶν πολεμίων καὶ ὁ τουφεκισμὸς ἤστραψε κατ' ἀρχὰς ἰσχυρότατος, μετ' ὀλίγον δὲ σιωπῇ θανάτου διεδέχθη τὰς κραυγὰς τῶν μαχομένων. Ὄλη ἡ προσπάθεια ἦτον εἰς Καῦν καὶ ὁ Νέη εὐρίσκετο ἀπανταχοῦ, πλησίον του ἐφονεύθη ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ἐπιτελείου του στρατηγὸς Γουρὲ, ὁ δὲ Γεράρδος, δις ἤδη πληγωθεὶς πίπτει λαμβάνων καὶ τρίτην πληγὴν. Ἐνῶ δὲ ἤθελον νὰ τὸν φέρωσι πέραν τῆς συμπλοκῆς,

— Ὄχι, ἐκραύγασε, μένω εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης. Εἶναι στιγμή καθ' ἣν ἕκαστος Γάλλος, ἔχων καρδίαν, ἢ νικᾷ ἢ ἀποθνήσκει. Ἄφετέ με ἐνταῦθα.

Οἱ μὲν στρατηγοὶ Χεμινὼ καὶ Γυλλὼ ἀπέβηλον τὸν ἕνα τῶν ποδῶν, ὁ δὲ στρατηγὸς Γρούνερ πίπτει νεκρὸς, καὶ οἱ διαγγελεῖς Πρωτὲ καὶ Βερανζὲ πληγόνονται ἀμφοτέροι, ἀλλ' ὁ Σούχαμ, ὁ Ρικάρδος καὶ ὁ Μερσάνδ μένουσιν ἀνέπαφοι ἐν τῷ μέσῳ τῆς φοβερᾶς τῶν σφαιρῶν ἀνεμοζάλης. Τέσσαρας ὥρας διήρκεσεν ἡ πεισματώδης μάχη, καὶ τὰ χωρία Γρὺν-Γόρχεν, Κλαῖν-Γόρχεν καὶ Ράνα πολυάκις ἐκυριεύθησαν ἀμοιβαίως, οὐδενὸς τῶν ἀντιμάχων παραχωροῦντος τὴν θέσιν. Οἱ δὲ νεοσύλλεκτοι τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Πρωσσίας, τὸ ἄνθος τῶν πανεπιστημείων τῆς Ἀρκτου καὶ οἱ υἱοὶ τῶν εὐγενῶν οἰκῶν τῶν Παρισίων, ἦσαν ἐκεῖ συμπεπλεγμένοι ἀγκάλῃ θανατηφόρῃ, ἐν μέσῳ τῶν καπνίζόντων ἐρειπίων, μαχόμενοι πρὸς ἀνάκτησιν τῶν ἀθλιωτάτων κομῶν ἐκείνων. Καὶ οἱ Πρώσοι εἰσέρχοντο πρῶτον φορὰν εἰς τὸ αἵματηρον τοῦ Ἀρεὸς στάδιον.

Ὁ δὲ Ναπολέων εὐρίσκετο διηνεκῶς, ἡμίσειαν βολὴν τηλεβόλου ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν, εἰς τὴν Καῦν καὶ τὰ πρῶσικὰ κανονοστάσια τοῦ Γόρσχεν καὶ τῆς Ράνης· ἐκεραυνοδόλουν τὴν ἱσματοφυλακὴν,

ἐπισθεν αὐτοῦ παρταταγμένην, καὶ αἱ σφαῖραι ἐσθρίζον ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν του, καὶ τὰ πολύβολα ἐξεχύνοντο περίξ αὐτοῦ. Οὐδαμοῦ ἐξετέθη τοσοῦτον φανερώς ὁ Ναπολέων. Ὦν ἡ θεία Πρόνοια ἐσκέπαζε πανταχόθεν πυροβολούμενον. Βολὴ τις ἐχθρική ἀφῆρσε τὰ χρυσὰ ἐπικοσμήματα τοῦ ἵππου του, καὶ ἐνῶ ὁ Ναπολέων ἐπέμενεν, ὁ ἵππος αὐτοῦ ἔχων ἐνεργητικώτερον τοῦ κινδύνου τὸ αἶσθημα, ἐταπείνωσε τὰ ὠτία, ἐφύσησε τοὺς ῥόθωνας καὶ ἔδειξε, τρέμων ἀκαταπαύστως, ὅτι δὲν ἠρέσκετο μένων ἐκεῖ.

Ὁ δὲ Ναπολέων κρατῶν πλησιέστερον τοὺς χαλινούς, ἀπλόνει εἰς τὴν χαίτην τὴν δεξιάν καὶ τὸν θωπύει· ὀρθωθείς εἴτα μένει ἀπαθὴς ὡς πρῶτον καὶ ἐπισκοπεῖ διὰ τοῦ τηλεσκοπίου τὰ κινήματα τῶν πολεμίων.

Εἰς τῶν ὁδηγῶν, οὐτινος ἡ τολμηρὰ ἀνδρία ἦτο πασίγνωστος, παρατηρήσας τὸ ἀποτέλεσμα τῆς βολῆς, εἶπεν εἰς τινὰ σύντροφον αὐτοῦ, καταταχθέντα ἐσχάτως εἰς τοὺς ἀκροβολιστάς τῆς σωματοφυλακῆς.

— Μουστασῶν, εἶδες τὸν Μικρὸν Δεκανέα; αὐτὸς, ὄχι, δὴν φοβεῖται!

— Ἀληθέστατον, ἀπεκρίθη ὁ ἄλλος. Αὐτὸς εἶναι πάντοτε ἀτάραχος εἰς τὴν θέσιν του, καλὰ μοῦ ἔλεγον οἱ ἵππεις τοῦ δευτέρου συντάγματος.

— Τὸ πιστεύω ὅτι εἶναι ἀτάραχος, εἶπε τρίτος τις ἐπίλεκτος, διότι αἱ σφαῖραι πίπτουν ἀβλαβεῖς ἐπὶ τῆς στολῆς του. Εἶναι ἀληθινὸν τοῦτο, ὁ Κωστὰς εὖρε, τὸ ἑσπέρας τῆς Μοσχόβης, δύο σφαῖρας εἰς τὸ ἐσώκαρδόν του συντεθλασμέναις.

— Ἀγαπητὲ σύντροφε, ὑπέλαβεν ὁ ὁδηγός, μορφωθείς ἐπὶ τὸ ἐπισημότερον, λέγεις ἀδύνατα πράγματα. Δὲν εἶναι αὕτη ἡ αἰτία, Μουστασῶν, κύτταξε ἐκεῖ ἐπάνω!

Καὶ ἐδείκνυε τὸν οὐρανόν.

— ἔχει ἓνα ἀστὲρ φύλακα τῆς ζωῆς του. Ὁ ἀστὴρ ἔχει οὐρανόν, ἀλλὰ δὲν τὸν βλέπομεν τώρα ἐξ αἰτίας τοῦ καπνοῦ. Ὅταν χάσῃ τὴν οὐρὰν του, ὦ τότε ἐτελειώσε! ἡ πρώτη σφαῖρα θὰ κτυπήσῃ τὸν Μικρὸν Δεκανέα. Κἄποιος Γουστάβος, Ἀδόλφος, βασιλεὺς τούτου τοῦ τόπου, θαμμένος ἐντὸς μιᾶς πέτρας ἐδῶ πλησίον, τοῦ τὸ εἶπε τὴν νύκτα ταύτην, τὸ ἴδιον εἶπε καὶ ὁ Καρδινάλης Φέσ.

Ἀλλ' ὁ νέος ἀκροβολιστής, δῶσιςτος καὶ εἰρωνῶς πάντες οἱ νέοι τῶν Παρισίων,

— Πιθανόν, καλὲ μου ἐπίλεκτε, ἀπεκρίθη, ἀλλὰ πιστεύω ὅτι οὔτε ὁ ἀποθαρμμένος βασιλεὺς τῆς Πρωσίας, οὔτε ὁ Φλάρος ὁ σεβάσμιος, κατεσκέαζαν τὴν οὐρὰν τοῦ ἀστέρος.

Ὁ δὲ γέρων ἐπίλεκτος ἔτεινε δριμύν βλέμμα πρὸς τὸν νεανίαν, ὅστις προσέχων εἰς τὰ περὶ αὐτὸν γινόμενα, οὔτε τὸν ἐθεώρησε πλέον.

Ὁδούζια ἐν τούτοις καὶ βόμβαι καὶ σφαῖραι ἄλλα διεβρόνχοντο ἢ ἐπιπτον πλησίον τοῦ Ναπολέοντος, ὅστις πλην τούτων ἤκουε καὶ τὸ σύριγμα τῶν πολυβόλων, ἀλλ' ἔμενεν ἀκίνητος εἰς τὴν θέσιν του.

Μία σφαῖρα τῶν 7 διαβαίνουσα ὑπὸ τὸν ἵππον του, ἔσκαπτε σχεδὸν τὴν γῆν.

— Ὑπαγε εἰς τὸν δρόμον σου, κατηραμένη! δὲν σε νοστιμεύομαι, εἶπεν ὁ ὁδηγός, ἀκολουθῶν διὰ τοῦ βλέμματος τὴν πορείαν τῆς σφαίρας.

Μετ' ὀλίγον ἐν ὁδοῦζιον εἰσῆλθεν εἰς τὴν γῆν ὀλίγα βήματα μακρὰν τοῦ Ναπολέοντος, καὶ διαραγὲν ἐπλήγωσεν ἀξιωματικόν τινα τῶν ἐπιτελῶν, ἄλλη δὲ σφαῖρα ἐφόνευσεν ἓνα χειροῦργον καὶ ἓνα φαρμακοποιόν, πληγώσασα καιρίως δύο στρατιώτας.

— Ἄ, εἰπέ τις τῶν ἐπιτελῶν, δὲν πηγαίνομεν καλά.

— Κακὰ τὴν ἔχομεν, ὑπέλαβεν ἄλλος.

— Θὰ φονευθῶμεν ὅλοι, παρετήρησε τρίτος.

Καὶ ὁ Ναπολέων προσποιούμενος ὅτι δὲν ἤκουε, ἀλλ' ἀνυπομονῶν καὶ ἐνοχλούμενος διὰ τοὺς γινόμενους φόνους, στρέφεται αἰφνης πρὸς ἓνα τῶν στρατηγῶν, ὅστις εἶπε μεγαλοφώνως ὅτι ὀλόκληρον σύνταγμα κατεστράφη εἰς Ἰόρσχεν, ἡδὲ λέγει μετὰ φωνῆς ὀργίλης καὶ αὐστηρᾶς.

— Κύριοι, τὸ σύνταγμα δὲν καταστρέφεται πρὸ τοῦ ἐχθροῦ, — ἀπαίαντιζεται!

Καὶ ἐνῶ ἔβλεπε μετὰ προσοχῆς πρὸς τὴν Καύαν, ἀφίνει αἰφνης τοὺς ἐπιτελεῖς του, τρέχει ἀπὸ βυτῆρος, μόνος σχεδόν, καὶ φθάνει εἰς τὰς πρώτας, τὰς ἤδη φευγούσας τάξεις.

— Στρατιῶται! ἐκρῦγασεν, ὁποῖον αἶσχος! Εἰς σὰ; ἐγὼ ἤλπισα, καὶ σεῖς φεύγετε; Δὲν με βλέπετε ἐμπρός σας; . . . δὲν ἔχετε πλέον πίστιν εἰς τὸν Αὐτοκράτορά σας;

— Ζήτη ὁ Αὐτοκράτωρ, ἐδόθησαν οἱ νεοσύλλεκτοι καὶ συνταχθέντες ἐπιστρέφουσιν εἰς τὴν σκληρὰν καὶ πεισματώδη συμπλοκὴν.

— Ἦλθεν ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν ἀποφασίζεται ἡ νίκη ἢ ἡ καταστροφὴ τοῦ στρατοῦ, εἶπεν ὁ Ναπολέων εἰς τοὺς ἐπιτελεῖς. Δὲν πρέπει νὰ χάσωμεν οὔτε σιγμὴν, ἀν θέλωμεν νὰ θριαμβεύσωμεν.

Καὶ νεύσαντος τοῦ Αὐτοκράτορος φθάνουσι, καλῶς συντεταγμένα, τὰ δεκαεὶ τάγματα τῆς νέας σωματοφυλακῆς, ἀρχηγούντος τοῦ Δυμουστιέ. Ὁ δὲ Δουξ τοῦ Γρεβίζου ἐρίσθη νὰ τὰ ὁδηγήσῃ τυφλοῖ; ὁμμασι κατὰ τῶν ἐν Καύᾳ πολεμίων. Ἐπίκουρα τῶν πλευρῶν αὐτῶν, συμπορεύονται ἐξ τάγματα τῆς ἀρχαίας σωματοφυλακῆς, συγκειμένης ἀπὸ ἱμπεριοπολέμους καὶ φιλοκινδύνους ἐπιλέκτους, οἵτινες, ὡς εἶπεν ὕστερον ὁ Ναπολέων εἰς τὴν διαταγὴν τῆς ἡμέρας, οὔτε τὸ πῦρ οὔτε τοὺς παγετοὺς φοβοῦνται. Ὁ στρατηγός· Ρογὲ τοὺς ὁδηγεῖ.

— Δρουῶ! κρῦνάζει ὁ Ναπολέων, λάβε ὀδοῦ ἔχοντα τηλεβόλα καὶ ὕπαγε ἐκ δεξιῶν νὰ σαρώσῃς τὴν πεδιάδα.

Καὶ τὸ οὐσιωδέστατον τοῦτο κίνημα τελεῖται εἰς τὴν στιγμὴν. Ὁ αὐτοκράτωρ αὐτὸς ἵσταται μέσῳ τῶν πυροβόλων, ἐνῶ ὁ ἐχθρὸς ῥίπτει χάλαναν πολυβόλων. Ἐν τούτῳ ἡ νέα σωματοφυλακὴ ἐπιπίπτει ὥσει χεῖμαρρος κατὰ τῆς Καύας. Ὁ

Αὐτῷ τοῦ Τρεβίζου, ὁ ἀρχηγός της, χάνεται ἐν τῇ συμπλοκῇ καὶ ἀποβάλλει τὸν ἵππον του, πίπτει καὶ ὁ Δουμουστιὲ ἀλλ' ἐγείρονται καὶ ὁρμῶσι πάλιν ἀμφοτέρω. Τώρα δὲ οἱ νεοσύλληκτοι προσβάλλουσι τοὺς ἐπιλέκτους τῆς πρωσικῆς στρατιᾶς καὶ τῆς βωσικῆς καὶ ἔρχονται μετ' αὐτῶν εἰς χεῖρας. Κυριεύουσι τὸ χωρίον, καὶ τὸ πυροβολικὸν τοῦ Δρῦς συμπληροῖ τὴν καταστροφὴν τῶν πολεμίων. Τὸ πῦρ τοῦτο ἐπὶ τέλους καὶ ὁ καπνὸς καὶ ἡ κόπης, ἀκίνητα πρὸ πολλοῦ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σημείου τῆς πεδιάδος, διαβαίνουσι τὸ ἐλεεινὸν χωρίον, σκηνὴν ἐρειπίων καπνίζόντων. Τοῦτο δὲ βλέπων ὁ Ναπολέων θεωρεῖ τὴν νίκην τετελεσμένην.

— Οὐδὲν ἀδύνατον ἐνώπιον τῶν ἀνδρείων τούτων πολεμιστῶν ! εἶπε.

Καὶ καλέσας ἓνα τῶν ὑπακιστῶν του,

— Ποῖον ὥραν ἔχομεν ;

— Τρίτην, Μεγαλειότατε.

— Εἶχον δίκαιον λοιπὸν τὸ πρῶτόν, ἡ μάχη ἐκερδήθη.

Ἐλλείψει ἵππέων, ἀπηγόρευσεν ὁ Ναπολέων τῶν ἐχθρῶν τὴν καταδίωξιν, γνωρίζων ὅτι διὰ πολλῶν χιλιάδων ἵππων ἠδύναντο νὰ υπερκασιπθῶσι τὴν ὑποχώρησιν, καὶ παρατηρήσας ὅτι ἱκανοὶ ἐξ αὐτῶν δὲν μετέσχον τῆς συμπλοκῆς.

Καὶ τότε πολλοὶ ἀποστέλλονται ταχυδρόμοι εἰς Παρισίους, εἰς τὴν Εὐρώπην πᾶσαν καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν αὐτὴν, ἄγγελοι τῆς νέας νίκης τῶν Γάλλων.

Ἴδου ἡ λακωνικωτάτη διαταγὴ τῆς ἡμέρας.

« Πολεμισταί ! εἶμαι εὐχαριστημένος ἀπὸ σᾶς. Ἐπληρώσατε τὰς ἐλπίδας μου, καὶ ἀνεπληρώσατε πᾶσαν ἀνάγκην δι' ἀνδρίας καὶ ἀφοσιώσεως. Κατὰ τὴν ἀξιωμανημένουτον μάχην τῆς χθὲς ἡμέρας ἐνίκησατε φυγαδεύαντες τὰ βωσικά τε καὶ πρωσικά στρατεύματα ὀδηγούμενα ὑπὸ τοῦ αυτοκράτορος Ἀλεξάνδρου καὶ τοῦ βασιλέως τῆς Πρωσίας. Νέαν ἐνεποιήσατε δόξιν εἰς τοὺς αἰετούς μου, δειξάντες τρανῶς μέχρι τίνος φθάνει ἡ γενναϊότης σας. Ἡ μάχη τοῦ Δούτσεν θὰ συγκαταριθμηθῇ μετὰ τῶν μαχῶν τοῦ Ὀστερλίτσ, τῆς Ἰένης καὶ τῆς Μοσχόβης.

Πολεμισταί ! Ἐξεδουλεύσατε τὴν ἐξευγενισμένην Εὐρώπην καὶ ἡ μὲν Γερμανία σᾶς ὀφείλει χάριτας, ἡ δὲ Γαλλία κυυλᾶται ἐπὶ τοιούτων τέκνων, καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ ἐπιβλέπει εἰς σᾶς v.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Ἐπιθεώρησις τοῦ πεδίου τῆς μάχης. Εἴσοδος εἰς Δρέσδην, τελευταία λίμνη τῆς δόξης τοῦ Ναπολέοντος.

Καὶ τὴν πρωτὴν τῆς ἐπιούσης ὁ Ναπολέων ἐπεθεώρει ἐπιπρὸς τὸ συντεταγμένον στράτευμα τῶν νικητῶν καὶ τὸ ἀξιοθαύμαστον πεδίου τῆς μάχης. Φθὰς δὲ εἰς Κάυν καὶ παρατηρῶν ὅτι πολλοὶ πεσόντες νεοσύλληκτοι εἶχον τὴν λόγχην βεβυθι-

σμένην εἰς στήθος ἐχθροῦ, ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν καὶ εἶπε.

— Τώρα ἐννοῶ διατὶ ὀλίγιστοι ἀνδρεῖοι ἠχμαλωτίσθησαν.

Καὶ οἱ πληγωμένοι καὶ οἱ θνήσκοντες αὐτοὶ ἐπισημύμουν αὐτῷ τὸ, Ζήτω ὁ Αὐτοκράτωρ ! Αὐτὸς δὲ ἰδὼν ἀξιοματικὸν τῆς Αὐτοκρατορικῆς τῶν Ῥώσων σωματοφυλακῆς, ἀναπνέοντα ἔτι,

— Ἰδὼν, εἶπε τῷ ἀρχιχειρουργῷ, ἰδὲ ἂν δύνασαι νὰ σώσῃς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον.

Καὶ ἀκούσας ὅτι μετ' ὀλίγον ἀποθνήσκει,

— Ἄ, ἦναι, προσέθηκε, βοήθησον αὐτὸν, ἔάν ἀποθάνῃ θὰ εὐχαριστηθῇ βοηθούμενος.

Εἶδε δὲ ὀλίγα βήματα ἐμπρὸς νέον τινὰ Πρωσσὸν τοῦ σώματος τῶν ἐθελοντῶν τοῦ Βερολίνου, ὅστις ἐφαίνετο νεκρὸς, ἀλλὰ κρατῶν ἔτι τὸ τεμάχιον τῆς σημαίας του ἐπὶ τὸ στήθος, διότι θνήσκων δὲν ἤθελε νὰ τὸ ἀφήσῃ.

— Ἄνδρεῖς νεκρία, ἐπεφώνησεν ὁ Ναπολέων συγκινηθεὶς, σὺ ἔπρεπε νὰ ἦται Γάλλος. Ἰδέτε, λέγει εἴτα εἰς τοὺς ἀξιοματικούς του τὸ πρὸς τὴν σημαίαν αἰσθημα τοῦ νεανίου τούτου, εἶναι ἀληθὲς λατρεία, ἡ σημαία του εἶναι τὸ πᾶν δι' αὐτόν. Τιμῆσατε, κύριοι, τὴν κηδεῖαν τοῦ ἀνδρείου ὅστις πᾶσι νὰ ταφῇ ἐντίμως. Αὐτοῦμαι ὅτι ἀγνοῶν τὸ ὄνομά του δὲν δύναμαι νὰ γράψω εἰς τοὺς συγγενεῖς του. Μὴ τοῦ ἀφαιρέσητε τὴν σημαίαν, αὐτὸ τὸ τεμάχιον εἶναι ἔνδοξον τρόπαιόν του.

Καὶ ἀκουσθεῖσας τῆς ῥήξεως ἐνὸς ὄπλου, ἔσπευσε πρὸς τὸν κρότον, μαθὼν δὲ ὅτι νέος οὗ τινος ἀπέκοψεν ὁ χειρουργὸς τὸν πόδα, ἠθέλησε νὰ ἀποθάνῃ, ἀλλ' ἀπέτυχε πυροβολήσας,

— Καὶ διατὶ αὐτὴ ἡ ἀπελπισία ; μετ' ὀλίγον σὲ φέρουν εἰς τὸ θεραπευτήριον, διατὶ νὰ φονευθῇς ;

— Μεγαλειότατε, ἀπεκρίθη ὁ πάσχων διὰ φωνῆς θνησκούσας, ἐπέραςσε πρὸ μικροῦ ἐμπρὸς μου χωρὶς νὰ μὲ κυττάξῃς καὶ ὑπῆγες νὰ ὁμιλήσῃς παρῄκει εἰς Πρώτους, οἵτινες δὲν σὲ ἐνόουν. Ἐγὼ δὲν ἐμπόρετα νὰ σὲ ἰδῶ χθὲς, διότι δὲν μᾶς ἔμενε καιρὸς αὐτὲ νὰ γυρίσωμεν τὸ πρόσωπον, καὶ σήμερον δὲν ἤθελα νὰ ἀποθάνω πρὶν σε ἰδῶ. Τώρα σὲ εἶδα, εἶμαι εὐχαριστημένος. Συγχώρησόν με, Μεγαλειότατε, ἂν σὲ πνώχλησα.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν παρεδωκε τὸ πνεῦμα εἰς Κύριον.

Ὁ δὲ Ναπολέων καταβὰς μετὰ σπουδῆς, ῥίπτεται εἰς τὸ ἡματωμένον πτώμα, καὶ ζητεῖ ματαίως νὰ τοῦ ἀνακλέσῃ τὴν ζωὴν. Τοῦ ἀνοίγει τὴν στήλην, ζητεῖ νὰ εὕρῃ εἰς τὸν κόλπον του ἐπιστολὴν τινα ἢ δείγμα ἄλλο τῆς ὑπάρξεώς του, δὲν εὕρισκε τι καὶ γνωρίζει μόνον ἀπὸ τὸ κομβίον τῆς στολῆς ὅτι ἀνῆκεν εἰς τὸ 18 σῦνταγμα τῶν νεοσυλῆκτων ὅπερ διεκρίθη εἰς τὴν αἵματώδη τῆς χθὲς ἡμέρας συμπλοκῇ.

Καλεύσας τότε νὰ περιποιηθῶσι τοὺς πληγωμένους, ἔσπευσε δακρύων πρὸς τὸ στρατόπεδον τοῦ

πρίγκηπος Εὐγενίου. Κατὰ τὸν ἐνηγκαλίσθη περιπαθῶς. Τὸν δὲ στρατηγὸν Σικρεπεντιέ ὑποδέχεται ὠπεύων καὶ ἐκινῶν.

— Τὸ χρέος μου μόνον ἐξετέλεσα, Μεγαλειότητε, ἀπεκρίθη ὁ μετριοφρων στρατηγός.

Καὶ βλέπων αἰσίαν τὴν περίστασιν αἰτεῖ νὰ προβιβάσῃ ὑποστράτηγον τὸν συνταγματάρχην Βρουμὼν, ὅστις διεκρίθη παντὸς ἄλλου εἰς Γόρσχεν.

Καὶ ὁ Εὐγένιος συνιστᾷ τὴν αἴτησιν, ἀλλ' ὁ Ναπολέων ἀνασπῶν αἶφνης τὰς ὀφρὺς,

— Ὁ Βουρμὼν! ὁ Βουρμὼν! . . . ἐπεφώνησε σκεπτόμενος, δὲν ἤξεύρω, ἀλλ' ἔχω ἀναφοράς κατ' αὐτοῦ ὥπως καὶ ἂν ἔχη πρέπει νὰ βραβευθῇ ἀριστεύσας. Εἰπέτε τω νὰ ἔλθῃ.

— Κύριε Βρουμὼν, προβιβάζω σε ὑποστράτηγον, καὶ ἐλπίζω ὅτι θὰ ᾔσαι φίλος μου.

— Καὶ τώρα καὶ πάντοτε ἤμην πιστός εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Μεγαλειότητός σου.

— Στρατηγέ, σὲ πιστεύω. Λάβε τὴν χεῖρά μου Στραφεῖς δὲ πρὸς τὸν Λαβεδουῆ πρῶτον ὑπαπιστὴν τοῦ Εὐγενίου.

— Σὲ προβιβάζω, τῷ εἶπε, συνταγματάρχην τοῦ 113. Εἶται εὐχαριστημένος;

Καὶ ὁ μὲν Λαβεδουῆ ἀπέδειξε τὴν εὐγνωμοσύνην του πληγωθείς μετὰ τρεῖς ἡμέρας καὶ κυριεύσας τὸ Κόλδιτο μετὰ τοῦ συντάγματός του, καὶ ἐσφράγισε βραδύτερον διὰ τοῦ αἵματός του τὴν ὀφειλομένην πίστιν, ὁ δὲ Βουρμὼν . . . ἀλλὰ μὴ προτρέχουμεν τῶν πραγμάτων, περῶντες εἰς τὴν παραμονὴν τοῦ Βατερλώ. Ὁ Βουρμὼν ἦτο ὑποκριτὴς ἐχθρὸς τοῦ Ναπολέοντος καὶ τῆς Γαλλικῆς δόξης.

Ἡ νίκη αὕτη ἡ περιβόητος, ἀναχαιτίσασα ἐπὶ χρόνον τινὰ τοῦ συμμάχους ἐχθροῦ, ἐνεποίησε θάρρος μέγα εἰς τὰς φρένας τῶν νεοσυλλέκτων πολεμιστῶν.

Τὴν 3 Μαΐου ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Ρωσίας καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς Πρωσίας εὕρισκοντο ἐν Δρέσδῃ, ὅτε δι' εὐφροσύνης κινήσεων, ὁ Εὐγένιος ὤρμησε ταχὺς μετὰ τῆς προφυλακῆς του καὶ κατὰ τρεῖς ἡμέρας συνεχεῖς κατετρόπως τοὺς στρατηγούς Μιλοραδόβιτς εἰς Σεφενστουδέρφ Ἑρδέρφ καὶ Αἰμβαχ, ἠνέφεξε τὰς θύρας τῆς Δρέσδης εἰς τὸν Ναπολέοντα κατόπιν ἐρχόμενον, καὶ τὴν αὐγὴν τῆς 8 πλησιαζούσης τῆς Γαλλικῆς στρατιᾶς οἱ σύμμαχοι μονάρχαι ἀπεφάσισαν νὰ ἐγκαταλείψωσι τὴν εἰρημένην τῆς Σαξωνίας μητροπόλιν.

Ἄλλ' ἡ προδοσία ἀπὸ τίνος χρόνου μυστηριωδῶς περιεκύκλω τὸν Ναπολέοντα. Οἱ πολῖται τῆς Δρέσδης τέσσαρες ἡμέρας προτοῦ, ἐξῆλθον ἀνθοφόροι πρὸς ὑποδεξίωσιν τῶν συμμάχων ἡγεμόνων σπεύραντες ἄλθῃ εἰς τὸν δρόμον τῶν καὶ εἰς πολλῶν παραθίρων ὕλους ἐπιγράψαντες, Σώσατέ μας ἀπὸ αὐτόν. Ὁ δὲ Βασιλεὺς τῆς Σαξωνίας εἶχεν ἤδη ἀναχωρήσει εἰς τὴν Βοημίαν, διὸ ὁ Ναπολέων ὑπόπτεισε τὴν διαγωγὴν ταύτην. Ἐνῷ τοῦ Αὐτοκράτορος εἰσερχομένου οἱ πολῖται τῆς Δρέσδης ἐξῆλθον πρὸς ὑποδοχὴν, φέροντες ἐπὶ λε-

κάνης τὰ χρυσὰ κλειδιά τοῦ φρουρίου, ἐκέντησε τὸν ἵππον ὁ Ναπολέων καὶ στάς ἐνώπιον αὐτῶν δὲν τοὺς ἄφησε νὰ ὁμιλήσωσι.

— Ἐγὼ δὲν σὰς γνωρίζω πλέον . . . τοῖς εἶπε μετὰ φωνῆς ὀξείας, δὲν ἔχετε πλέον δημοτικὴν ἀρχὴν . . . Ὁ βασιλεὺς σὰς ἐπωλήθη εἰς τοὺς ἐχθρούς μου, δὲν τὸν προστατεύω πλέον . . . ἔπαυσε βασιλεύων.

Καὶ λαβὼν μετὰ ζωρότητος τὰ κλειδιά, τὰ ἔρριπεν εἰς τὸν ποταμὸν, κραυγάζων,

— Εἰς εἶναι ὁ κύριός σας, καὶ εἶμαι ἀπὸ τοῦδε ἐγὼ.

Μετὰ τὴν ἐκχείλιτιν τῆς πρώτης ἀγανακτήσεως, καὶ ἰδὼν ὅτι αἱ ἀρχαὶ καὶ τὸ πλῆθος ἐταπεινωθήσαν, ἐκήρυξε μετὰ φωνῆς γλυκυτέρας ὅτι συγχωρεῖ τὸν πεπληνημένον βασιλέα τῶν ἐάν ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πρωτεύουσάν του.

Ὁ Ναπολέων σπεύσας εἰς προϋπάντησιν τοῦ βασιλέως τούτου, τὸν ὑπεδέχθη μεγαλοπρεπῶς παρταχυθείσης τῆς αυτοκρατορικῆς αὐτοῦ σωματοφυλακῆς καὶ δεξιωθείς αὐτόν,

— Βασιλεῦ, τῷ εἶπε· σήμερον συλλέγω τὰς δάφνας τῆς ἐν Λούτσεν μάχης.

Ἐὰν αἱ περιφανεῖς νίκαι τῆς Λούτσεν καὶ Βάντσεν ἐνεποίησαν δόξαν καὶ θάρρος εἰς τὸν Ναπολέοντιον στρατὸν, ὁ ἐν Δρέσδῃ θρίαμβος, καθ' ὃν ἔλαβεν εἴκοσι πέντε χιλιάδας αἰχμαλώτους, σημαίας τεσσαράκοντα καὶ τηλεβόλα ἐξήκοντα, ἐφαινετο ὅτι ἐξίλειώσεν ἐντελῶς τὴν τύχην του. Ἀλλὰ τὰ λαμπρὰ ταῦτα κατορθώματα ἦσαν τὰ τελευταῖα μειδιάματά της.

Ἡθέλησε νὰ πραγματοποιήσῃ σχέδιον τολμηρὸν καὶ ριψοκίνδυνον, κλείων δι' ὀλιγίστων δυνάμεων τὸν ἐν Βοημίᾳ συμμαχικὸν στρατὸν, τάττων δηλαδὴ εἰκοσιπέντε μόλις χιλιάδας κατὰ δεκάκας μυρίων ἐχθρῶν. Καὶ ὁ στρατηγὸς Βανδὰμ ρίπτει εἰς τὴν κλεισώρειαν τοῦ Κούλμ, καὶ προσμειδίωσης ἐν ἀρχῇ τῆς τύχης σπεύδει πρὸς τὰ ἐμπρὸς καὶ προλαμβάνει τοὺς πολεμίους, ἀνατρέπει καὶ κατατροπώνει σῶμά τι Ρωσικὸν πολυάριθμον, διασκορπίζει ἕτερον πολλῷ μεγαλειότερον, ἀλλ' ἐὰν ἐλπίζει τὴν ἐπικουρίαν τῶν πλησίων αὐτοῦ εὐρισκομένων μοιρῶν τοῦ Μακδονάδ καὶ τοῦ Σαιν-Σίρ, ἐμπλέκεται μετὰ τῶν ὀλιγίστων μαχητῶν του καὶ περικυκλοῦται ὑπὸ τῶν μυριάδων τῶν συμμάχων. Ἀντέστη μετ' ἀπογώσεως καὶ ἀπαρადειγματού ανδρίας καὶ ἡ τόλμη καὶ ἡ ἀλκή του ἐξέπληξε καὶ τοὺς πολεμίους αὐτοῦ. Περικυκλούμενος ἀπὸ τὸ ἀπειράριθμον πλῆθος ἐδέχετο ἀσκήπῃ τὴν χάλαζαν τῶν βολῶν, ἀλλ' αἶφνης ρίπτει τοὺς ὀλίγους ἵππους του κατὰ τῶν ὀλονέν συντασσομένων Πρώσων, τοὺς προσβάλλει, πέλεια, τοὺς διασκορπίζει καὶ ἀνοίγει δρόμον εἰς σωτηρίαν τῶν ὀλίγων του.

(Ἀκολουθεῖ.)